നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

അട്ഠകഥാ

സംഗായനസ്സ പുച്ഛാ-വിസ്സജ്ജനാ

സദേവകോപി ചേ ലോകോ, ആഗന്ത്വാ താസയേയ്യ മം;
ന മേ പടിബലോ അസ്സ, ജനേതും ഭയഭേരവം.

സചേപി ത്വം മഹിം സബ്ബം, സസമുദ്ദം സപബ്ബതം;
ഉക്ഖിപിത്വാ മഹാനാഗ, ഖിപേയ്യാസി മമൂപരി;
നേവ മേ സക്കുണേയ്യാസി, ജനേതും ഭയഭേരവം;
അഞ്ഞദത്ഥു തവേവസ്സ, വിഘാതോ ഉരഗാധിപ.

മാ ദാനി കോധം ജനയിത്ഥ, ഇതോ ഉദ്ധം യഥാ പുരേ;
സസ്സഘാതഞ്ച മാകത്ഥ, സുഖകാമാ ഹി പാണിനോ;
കരോഥ മേത്തം സത്തേസു, വസന്തു മനുജാ സുഖം.

ചത്താരോ ആസീവിസാ ഉഗ്ഗതേജാ ഘോരവിസാതി ഖോ ഭിക്ഖവേ ചതുന്നേതം മഹാഭൂതാനം അധിവചനം.

പഞ്ച വധകാ പച്ചത്ഥികാതി ഖോ ഭിക്ഖവേ പഞ്ചന്നേതം ഉപാദാനക്ഖന്ധാനം അധിവചനം.

ഛട്ഠോ അന്തരചരോ വധകോ ഉക്ഖിത്താസികോതി ഖോ ഭിക്ഖവേ നന്ദീരാഗസ്സേതം അധിവചനം.

സുഞ്ഞോ ഗാമോതി ഖോ ഭിക്ഖവേ ഛന്നേതം അജ്ഝത്തികാനം ആയതനാനം അധിവചനം.

ചോരാ ഗാമഘാതകാതി ഖോ ഭിക്ഖവേ ഛന്നേതം ബാഹിരാനം ആയതനാനം അധിവചനം.

മഹാഉദകണ്ണവോ ഖോ ഭിക്ഖവേ ചതുന്നേതം ഓഘാനം അധിവചനം.

ഓരിമം തീരം സാസങ്കം സപ്പടിഭയന്തി ഖോ ഭിക്ഖവേ സക്കായസ്സേതം അധിവചനം.

പാരിമം തീരം ഖേമം അപ്പടിഭയന്തി ഖോ ഭിക്ഖവേ നിബ്ബാനസ്സേതം അധിവചനം.

വീരിയാരമ്ഭസ്സേതം അധിവചനം.

ഗന്ത്വാ കസ്മീരഗന്ധാരം, ഇസി മജ്ഝന്തികാ തദാ;
ദുട്ഠം നാഗം പസാദേത്വാ, മോചേസി ബന്ധനാ ബഹൂ.

പുനപി ഭന്തേ ദക്ഖേമു സങ്ഗതി ചേ ഭവിസ്സതി.

അജ്ജാപി സന്താനമയം, മാലം ഗന്ഥേന്തി നന്ദനേ;
ദേവപുത്തോ ജവോ നാമ, യോ മേ മാലം പടിച്ഛതി.

മുഹുത്തോവിയ സോ ദിബ്ബോ, ഇധ വസ്സാനി സോളസ;
രത്തിന്ദിവോ ച സോ ദിബ്ബോ, മാനുസിം സരദോ സതം.

ഇതി കമ്മാനി അന്വേന്തി, അസങ്ഖേയ്യാപി ജാതിയോ;
കല്യാണം യദി വാ പാപം, ന ഹി കമ്മം വിനസ്സതി.

യോ ഇച്ഛേ പുരിസോ ഹോതും, ജാതി ജാതി പുനപ്പുനം;
പരദാരം വിവജ്ജേയ്യ, ധോതപാദോവ കദ്ദമം.

യാ ഇച്ഛേ പുരിസോ ഹോതും, ജാതി ജാതി പുനപ്പുനം;
സാമികം അപചായേയ്യ, ഇന്ദംവ പരിചാരികാ.

യോ ഇച്ഛേ ദിബ്ബഭോഗഞ്ച, ദിബ്ബമായും യസം സുഖം;
പാപാനി പരിവജ്ജേത്വാ, തിവിധം ധമ്മമാചരേ.

യം ഭിക്ഖവേ സദേവകസ്സ ലോകസ്സ സമാരകസ്സ സബ്രഹ്മകസ്സ സസ്സമണബ്രാഹ്മണിയാ പജായ സദേവമനുസ്സായ ദിട്ഠം സുതം മുതം വിഞ്ഞാതം പത്തം പരിയേസിതം അനുവിചരിതം മനസാ, തമഹം ജാനാമി തമഹം അഭിഞ്ഞാസിം, തം തഥാഗതസ്സ വിദിതം, തം തഥാഗതോ ന ഉപട്ഠാതി.

ഇതി ഖോ ഭിക്ഖവേ തഥാഗതോ ദിട്ഠസുതമുതവിഞ്ഞാതബ്ബേസു ധമ്മേസു താദീയേവ താദീ, തുമ്ഹാ ച പന താദിമ്ഹാ അഞ്ഞോ താദീ ഉത്തരിതരോ വാ പണീതതരോ വാ നത്ഥീതി വദാമി.

സുവണ്ണഭൂമിം ഗന്ത്വാന, സോണുത്തരാ മഹിദ്ധികാ;
പിസാചേ നിദ്ധമേത്വാന, ബ്രഹ്മജാലമദേസിസും.

സമണാ മയം മഹാരാജ, ധമ്മരാജസ്സ സാവകാ;
തവേവ അനുകമ്പായ, ജമ്ബുദീപാ ഇധാഗതാ.

അഹം ബുദ്ധഞ്ച ധമ്മഞ്ച, സങ്ഘഞ്ച സരണം ഗതോ,
ഉപാസകത്തം ദേസേസിം, സക്യപുത്തസ്സ സാസനേ.

തേന സമയേന ബുദ്ധോ ഭഗവാ വേരഞ്ജായം വിഹരതി നളേരുപുചി മന്ദമൂലേ.

സഗ്ഗാരോഹണസോപാണം , അഞ്ഞം സീലസമം കുതോ;
ദ്വാരം വാ പന നിബ്ബാന, നഗരസ്സ പവേസനേ.

അലമേവ കാതും കല്യാണം, ദാനം ദാതും യഥാരഹം;
പാണിം കാമദദം ദിസ്വാ, കോ പുഞ്ഞം നകരിസ്സതി.

ദസ്സാമന്നഞ്ച പാനഞ്ച, വത്ഥസേനാസനാനി ച;
പപഞ്ച ഉദപാനഞ്ച, ദുഗ്ഗേ സങ്കമനാനി ച.

മഹാഅട്ഠകഥഞ്ചേവ , മഹാപച്ചരിമേവച;
കുരുന്ദിഞ്ചാതി തിസ്സോപി, സീഹളട്ഠകഥാ ഇമാ;
ബുദ്ധമിത്തോതി നാമേന, വിസുതസ്സ യസസ്സിനോ;
വിനയഞ്ഞുസ്സ ധീരസ്സ, സുത്വാ ഥേരസ്സ സന്തികേ.

ഉപദ്ദവാകുലേ ലോകേ, നിരുപദ്ദവതോ അയം;
ഏകസംവച്ഛരേനേവ, യഥാ നിട്ഠം ഉപാഗതാ;
ഏവം സബ്ബസ്സ ലോകസ്സ, നിട്ഠം ധമ്മൂപസംഹിതാ;
സീഘം ഗച്ഛന്തു ആരമ്ഭാ, സബ്ബേപി നിരുപദ്ദവാ.

ചിരട്ഠിതത്ഥം ധമ്മസ്സ, കരോന്തേന മയാ ഇമം;
സദ്ധമ്മബഹുമാനേന, യഞ്ച പുഞ്ഞം സമാചിതം;
സബ്ബസ്സ ആനുഭാവേന, തസ്സ സബ്ബേപി പാണിനോ;
ഭവന്തു ധമ്മരാജസ്സ, സദ്ധമ്മരസസേവിനോ.

ചിരം തിട്ഠതു സദ്ധമ്മോ, കാലേ വസ്സം ചിരം പജം;
തപ്പേതു ദേവോ ധമ്മേന, രാജാ രക്ഖതു മേദിനിം.

താവ തിട്ഠതു ലോകസ്മിം, ലോകനിത്ഥരണേസിനം;
ദസ്സേന്തീ കുലപുത്താനം, നയം സീലവിസുദ്ധിയാ;
യാവ ബുദ്ധോതി നാമമ്പി, സുദ്ധചിത്തസ്സ താദിനോ;
ലോകമ്ഹി ലോകജേട്ഠസ്സ, പവത്തതി മഹേസിനോ.

കരുണാസീതലഹദയം , പഞ്ഞാപജ്ജോതവിഹതമോഹതമം;
സനരാമരലോകഗരും, വന്ദേ സുഗതം ഗതിവിമുത്തം.

ബുദ്ധോപി ബുദ്ധഭാവം, ഭാവേത്വാ ചേവ സച്ഛികത്വാച;
യം ഉപഗതോ ഗതമലം, വന്ദേ തമനുത്തരം ധമ്മം.

സുഗതസ്സ ഓരസാനം, പുത്താനം മാരസേനമഥനാനം;
അട്ഠന്നമ്പി സമൂഹം, സിരസാ വന്ദേ അരിയസങ്ഘം.

ദീഘസ്സ ദീഘസുത്തങ്കിതസ്സ, നിപുണസ്സ ആഗമവരസ്സ;
ബുദ്ധാനുബുദ്ധസംവണ്ണിതസ്സ, സദ്ധാവഹഗുണസ്സ.

സമ്മാസമ്ബുദ്ധേനേവ ഹി തിണ്ണമ്പി പിടകാനം അത്ഥവണ്ണനാക്കമോ ഭാസിതോ, യാപകിണ്ണകദേസനാതി വുച്ചതി, തതോ സംഗായനാദിവസേന സാവകേഹീതി ആചരിയാ വദന്തി.

അത്ഥപ്പകാസനത്ഥം, അട്ഠകഥാ ആദിതോ വസിസതേഹി;
പഞ്ചഹി യാസങ്ഗീതാ, അനുസങ്ഗീതാ ച പച്ഛാപി.

മജ്ഝേ വിസുദ്ധിമഗ്ഗോ, ഏസ ചതുന്നമ്പി ആഗമാനഞ്ഹി;
ഠത്വാ പകാസയിസ്സതി, തത്ഥ യഥാ ഭാസിതമത്ഥം;
ഇച്ചേവ കതോ തസ്മാ, തമ്പി ഗഹേത്വാന സദ്ധിമേതായ;
അട്ഠകഥായ വിജാനാഥ, ദീഘാഗമനിസ്സിതം അത്ഥം.

അത്ഥാനം സൂചനതോ, സുവുത്തതോ സവനതോഥസൂദനതോ,
സുത്താണാ സുത്തസഭാഗതോച, സുത്തന്തി അക്ഖാതം.

സുദുദ്ദസം സുനിപുണം, യത്ഥകാമനിപാതിനം;
ചിത്തം രക്ഖേഥ മേധാവീ, ചിത്തം ഗുത്തം സുഖാവഹം.

സോ ഏവം സമാഹിതേ ചിത്തേ പരിസുദ്ധേ പരിയോദാതേ അനങ്ഗണേ വിഗതൂപക്കിലേസേ മുദുഭൂതേ കമ്മനിയേ ഠിതേ ആനഞ്ജപ്പത്തേ ഞാണദസ്സനായ ചിത്തം അഭിനീഹരതി അഭിനിന്നാമേതി -

യംഹിതം ഭിക്ഖവേ സമ്മാവദമാനേ വദേയ്യ സമന്തപാസോ മാരസ്സാതി, മാതുഗാമംയേവ സമ്മാ വദമാനോ വദേയ്യ സമന്തപാസോ മാരസ്സാതി.

യോ ഭിക്ഖു ദിവസം ചങ്കമേന നിസജ്ജായ ച ആവരണീയേഹി ധമ്മേഹി ചിത്തം പരിസോധേത്വാ.

ഇതി ചിത്തകിരിയവായോധാതുവിപ്ഫാരവസേന അയം കായസമ്മതോ അട്ഠിസങ്ഘാതോ അഭിക്കമതി.

കരുണാ വിയ സത്തേസു, പഞ്ഞാ യസ്സ മഹേസിനോ;
ഞേയ്യധമ്മേസു സബ്ബേസു, പവത്തിത്ഥ യഥാരുചി.

ദസായ തായ സത്തേസു, സമുസ്സാഹിതമാനസോ;
പാടിഹീരാവസാനമ്ഹി, വസന്തോ തിദസാലയേ;
പാരിച്ഛത്തകമൂലമ്ഹി, പണ്ഡുകമ്ബലനാമകേ;
സിലാസനേ സന്നിസിന്നോ, ആദിച്ചോവ യുഗന്ധരേ.

ചക്കവാളസഹസ്സേഹി, ദസാഹാഗമ്മ സബ്ബസോ;
സന്നിസിന്നേന ദേവാനം, ഗണേന പരിവാരിതോ;
മാതരം പമുഖം കത്വാ, തസ്സാ പഞ്ഞായ തേജസാ;
അഭിധമ്മകഥാമഗ്ഗം, ദേവാനം സമ്പവത്തയി.

തസ്സ പാദേ നമസ്സിത്വാ, സമ്ബുദ്ധസ്സ സിരീമതോ;
സദ്ധമ്മഞ്ചസ്സ പൂജേത്വാ, കത്വാ സങ്ഘസ്സ ചഞ്ജലിം.

യം ദേവദേവോ ദേവാനം, ദേസേത്വാ നയതോ പുന;
ഥേരസ്സ സാരിപുത്തസ്സ, സമാചിക്ഖി വിനായകോ.

അനോതത്തദഹേ കത്വാ, ഉപട്ഠാനം മഹേസിനോ;
യഞ്ച സുത്വാന സോ ഥേരോ, ആഹരിത്വാ മഹീതലം.

ഭിക്ഖൂനം പരിരുദാഹാസി, ഇതി ഭിക്ഖൂഹി ധാരിതോ;
സങ്ഗീതികാലേ സംങ്ഗീതോ, വേദേഹമുനിനാ പുന.

യം കരോമസി ബ്രഹ്മുനോ, സമം ദേവേഹി മാരിസ;
തദജ്ജ തുയ്ഹം കസ്സാമ, ഹന്ദ സാമം കരോമ തേ.

അത്ഥം പകാസയിസ്സാമി, ആഗമട്ഠകഥാസുപി;
ഗഹേതബ്ബം ഗഹേത്വാന, തോസയന്തോ വിചക്ഖണേ.

ഇതിമേ ഭാസമാനസ്സ, അഭിധമ്മകഥം ഇമം;
അവിക്ഖിത്താ നിസാമേഥ, ദുല്ലഭാഹിഅയംകഥാ.

ഏത്ഥേതേ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അപരിസേസാ നിരുജ്ഝന്തി.

ചക്ഖും ചാവുസോ പടിച്ച രൂപേച ഉപ്പജ്ജതി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, തിണ്ണം സങ്ഗതി ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, യം വേദേതി, തം സഞ്ജാനാതി. യം സഞ്ജാനാതി, തം വിതക്കേതി, യം വിതക്കേതി, തം പപഞ്ചേതി, യം പപഞ്ചേതി, തതോ നിദാനം പുരിസം പപഞ്ചസഞ്ഞാസങ്ഖാ സമുദാചരന്തി അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നേസു ചക്ഖുവിഞ്ഞേയ്യസു രൂപേസു -

പുരിമാ ഭിക്ഖവേ കോടി ന പഞ്ഞായതി അവിജ്ജായ.

അത്ഥേവ ഗമ്ഭീരഗതം സുദുബ്ബുധം,
സയം അഭിഞ്ഞായ സഹേതുസമ്ഭവം;
യഥാനുപുബ്ബം നിഖിലേന ദേസിതം,
മഹേസിനാ രൂപഗതംവ പസ്സതി.

അഭിക്കമിസ്സാമി പടിക്കമിസ്സാമീതി ഹി ചിത്തം ഉപ്പജ്ജമാനം രൂപം സമുട്ഠാപേതി.

ന അന്തലിക്ഖേന ന സമുദ്ദമജ്ഝേ,
ന പബ്ബതാനം വിവരം പവിസ്സ;
ന വിജ്ജതേ സോ ജഗതിപ്പദേസോ,
യത്ഥട്ഠിതോ മുച്ചേയ്യ പാപകമ്മാ.

യം പത്തം കുസലം തസ്സ, ആനുഭാവേന പാണിനോ;
സബ്ബേ സദ്ധമ്മരാജസ്സ, ഞത്വാ ധമ്മം സുഖാവഹം;
പാപുണന്തു വിസുദ്ധായ, സുഖായ പടിപത്തിയാ;
അസോകമനുപായാസം, നിബ്ബാനസുഖമുത്തമം.

ചിരം തിട്ഠതു സദ്ധമ്മോ, ധമ്മേ ഹോന്തു സഗാരവാ;
സബ്ബേപി സത്താ കാലേന, സമ്മാ ദേവോ പവസ്സതു;
യഥാ രക്ഖിംസു പോരാണാ, സുരാജാനോ തഥേവിമം;
രാജാ രക്ഖതു ധമ്മേന, അത്തനോവ പജംപജം.

താവ തിട്ഠതു ലോകസ്മിം, ലോകനിത്ഥരണേസിനം;
ദസ്സേന്തീ കുലപുത്താനം, നയം പഞ്ഞാവിസുദ്ധിയാ;
യാവ ബുദ്ധോതി നാമമ്പി, സുദ്ധചിത്തസ്സ താദിനോ;
ലോകമ്ഹി ലോകജേട്ഠസ്സ, പവത്തതി മഹേസിനോ.

ദുതിയസന്നിപാത

മഹാപദാനസുത്ത അട്ഠകഥാ

പുച്ഛാ - അട്ഠകഥാ സംഗീതിയാ ആവുസോ പഠമേ സന്നിപാതേ സകലാ ച വിനയസംവണ്ണനാ ദീഘനികായേ ച സീലക്ഖന്ധവഗ്ഗവണ്ണനാ അഭിധമ്മേ ച ധമ്മസങ്ഗഹസംവണ്ണനാ സംഗീതാ ഥേരേഹി ഛട്ഠസംഗീതികാരേഹി. ഇദാനി പന ദുതിയേ സന്നിപാതേ ദീഘനികായേ മഹാവഗ്ഗവണ്ണനാതോ പട്ഠായ തദവസേസാനം യഥാവവത്ഥിതസംവണ്ണനാനം സംഗായനോകാസോ അനുപ്പത്തോ. തസ്മാ ഇമിസ്സാ ദുതിയസന്നിപാതസംഗീതിയാ പുബ്ബകിച്ചവസേന യഥാനുപ്പത്തായ മഹാവഗ്ഗേ മഹാപദാനസുത്തസംവണ്ണനായ പുച്ഛാവിസ്സജ്ജനം കാതും സമാരഭാമ. മഹാപദാനസുത്തസ്സ ആവുസോ നിദാനേ പരിയാപന്നസ്സ "കരേരികുടികായ"ന്തിപദസ്സ അത്ഥോ കഥം അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

വിസ്സജ്ജനാ - മഹാപദാനസുത്തസ്സ ഭന്തേ നിദാനേ പരിയാപന്നസ്സ കരേരികുടികായന്തിപദസ്സ അത്ഥോ "കരേരികുടികായ"ന്തി കരേരീതി വരുണരുക്ഖസ്സ നാമം. കരേരിമണ്ഡപോ തസ്സാ കുടികായ ദ്വാരേ ഠിതോ, തസ്മാ കരേരികുടികാതി വുച്ചതി. യഥാ കോസമ്ബരുക്ഖസ്സ ദ്വാരേഠിതത്താ കോസമ്ബകുടികാതി ഏവമാദിനാ ഭന്തേ അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

കരേരികുടികായന്തി കരേരീതി വരുണരുക്ഖസ്സ നാമം.

കരേരിമണ്ഡപോ തസ്സാ കുടികായ ദ്വാരേ ഠിതോ, തസ്മാ കരേരികുടികാതി വുച്ചതി. യഥാ കോസമ്ബരുക്ഖസ്സ ദ്വാരേ ഠിതത്താ ഏകാസമ്ബകുടികാതി.

അന്തോജേതവനേ കിര കരേരികുടി കോസമ്ബകുടി ഗന്ധകുടി സലളാഗാരന്തി ചത്താരി മഹാഗേഹാനി -

ഏകേകം സതസഹസ്സപരിച്ചാഗേന നിപ്ഫന്നം.

തേസു സലളാഗാരം രഞ്ഞാ പസേനദിനാ കാരിതം.

പുബ്ബേനിവാസ

പുച്ഛാ - തത്ഥേവ ആവുസോ നിദാനേ പുബ്ബേനിവാസപടിസംയുത്താ ധമ്മീകഥാ ഉദപാദീതിവചനസ്സ അത്ഥോ കഥം അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

വിസ്സജ്ജനാ - തത്ഥേവ ഭന്തേ നിദാനേ പുബ്ബേനിവാസപടിസംയുത്താ ധമ്മീകഥാ ഉദപാദീതി വചനസ്സ അത്ഥോ പുബ്ബേനിവാസപടിസംയുത്താതി ഏകമ്പിജാതിം ദ്വേപി ജാതിയോതി ഏവം നിബദ്ധേന പുബ്ബേനിവുട്ഠഖന്ധസന്താനസങ്ഖാതേന പുബ്ബേനിവാസേന സദ്ധിം യോജേത്വാ പവത്തിതാ. ധമ്മീതി ധമ്മസംയുത്താ. ഉദപാദീതി അഹോ അച്ഛരിയം ദസബലസ്സ പുബ്ബേനിവാസഞാണം. പുബ്ബേനിവാസം നാമ കേ അനുസ്സരന്തി കേ നാനുസ്സരന്തീതി തിത്ഥിയാ അനുസ്സരന്തി, സാവകാ സ പച്ചേകബുദ്ധാ ച ബുദ്ധാ ച അനുസ്സരന്തി. കതരതിത്ഥിയോ അനുസ്സരന്തി. യേ അഗ്ഗപത്താ കമ്മവാദിനോ തേപി ചത്താലീസംയേവ കപ്പേ അനുസ്സരന്തി, ന തതോ പരന്തി ഏവമാദിനാ ഭന്തേ അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

പുബ്ബേനിവാസപടിസംയുത്താതി ഏകമ്പി ജാതിം ദ്വേപി ജാതിയോതി ഏവം നിബദ്ധേന പുബ്ബേനിവുട്ഠഖന്ധസന്താനസങ്ഖാതേന പുബ്ബേനിവാസേന സദ്ധിം യോജേത്വാ പവത്തിതാ.

കപ്പപരിച്ഛേദവാര

പുച്ഛാ - തസ്മിം ആവുസോ മഹാപദാനസുത്തേ ഉദ്ദേസവാരേ നവസു പരിച്ഛേദവാരേസു പഠമേ കപ്പപരിച്ഛേദവാരേ ഭദ്ദകപ്പേതി പദസ്സ അത്ഥോ അട്ഠകഥാചരിയേന കഥം കഥിതോ.

വിസ്സജ്ജനാ - തസ്മിം ഭന്തേ മഹാപദാനസുത്തേ ഉദ്ദേസവാരേ നവസു പരിച്ഛേദവാരേസു പഠമേ കപ്പപരിച്ഛേദവാരേ ഭദ്ദകപ്പേതി പദസ്സ അത്ഥോ ഭദ്ദകപ്പേതി പഞ്ചബുദ്ധുപ്പാദപടിമണ്ഡിതത്താ സുന്ദരകപ്പേ സാരകപ്പേതി ഭഗവാ ഇമം കപ്പം ഥോമേന്തോ ഏവമാഹ. യതോ പട്ഠായ കിര അമ്ഹാകം ഭഗവാ അഭിനീഹാരോ കതോ, ഏകസ്മിം അന്തരേ ഏകസ്മിമ്പി കപ്പേ പഞ്ചബുദ്ധാ നിബ്ബത്താ നാമ നത്ഥീതി ഏവമാദിനാ ഭന്തേ അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

വിപസ്സിസ്സ ഭിക്ഖവേ ഭഗവതോ ഇതോ സോ ഭിക്ഖവേ ഛനവുതികപ്പേ യം വിപസ്സീ ഭഗവാ അരഹം സമ്മാസമ്ബുദ്ധോ ലോകേ ഉദപാദി -

സദ്ദകപ്പേതി പഞ്ചബുദ്ധുപ്പാദപടിമണ്ഡിതത്താ സുന്ദരകപ്പേ സാരകപ്പേതി ഭഗവാ ഇമം കപ്പം ഥോമേന്തോ ഏവമാഹ -

"യതോ പട്ഠായ കിര അമ്ഹാകം ഭഗവതാഭിനീഹാരോ കതോ, ഏതസ്മിം അന്തരേ ഏകസ്മിമ്പി കപ്പേ പഞ്ചബുദ്ധാ നിബ്ബത്താ നാമ നത്ഥി" -

ആയുപരിച്ഛേദവാര

പുച്ഛാ - ചതുത്ഥേ പനാവുസോ ആയുപരിച്ഛേദവാരേ അപ്പം വാ ഭിയ്യോതി ഏതേസം പദാനം അത്ഥോ കഥം അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

വിസ്സജ്ജനാ - ചതുത്ഥേ പന ഭന്തേ ആയുപരിച്ഛേദവാരേ അപ്പം വാ ഭിയ്യോതി ഏതേസം പദാനം അത്ഥോ "അപ്പം വാ ഭിയ്യോതി വസ്സസതതോ വാ ഉപരി അപ്പം, അഞ്ഞം വസ്സസതം അപത്വാ വീസം വാ തിംസം വാ ചത്താലീസം വാ പണ്ണാസം വാ സട്ഠി വാ വസ്സാനി ജീവതി. ഏവം ദീഘായുകോ പന അതിദുല്ലഭോ, അസുകോ കിര ഏവം ചിരം ജീവതീതി തത്ഥ തത്ഥ ഗന്ത്വാ ദട്ഠബ്ബോ ഹോതീ"തി ഏവമാദിനാ ഭന്തേ തത്ഥ അട്ഠകഥാചരിയേന കഥിതോ.

മയ്ഹം ഭിക്ഖവേ ഏതരഹി അപ്പകം ആയുപ്പമാണം പരിത്തം ലഹുകം യോ ചിരം ജീവതി സോ വസ്സസതം അപ്പം വാ ഭിയ്യോ.

അപ്പം വാ ഭിയ്യോതി വസ്സസതതോ വാ ഉപരി അപ്പം, അയ്യം വസ്സസതം അപത്വാ വീസം വാ തിംസം വാ ചത്താലീസംവാ വാ പണ്ണാസം വാ സട്ഠി വാ വസ്സാനി ജീവതി-

ഉപട്ഠാകപരിച്ഛേദവാര

പുച്ഛാ - അട്ഠമേ പനാവുസോ ഉപട്ഠാകപരിച്ഛേദവാരേ ആനന്ദോതിപദേ കഥം അട്ഠകഥാചരിയേന വണ്ണിതോ.

വിസ്സജ്ജനാ - അട്ഠമേ പന ഭന്തേ ഉപട്ഠാകപരിച്ഛേദേ പന ആനന്ദോതി നിബദ്ധുപട്ഠാകഭാവം സന്ധായ വുത്തന്തി ഏവമാദിനാ ഭന്തേ അട്ഠകഥാചരിയേന വണ്ണിതോ.

മയ്ഹം ഭിക്ഖവേ ഏതരഹി ആനന്ദോ നാമ ഭിക്ഖു ഉപട്ഠാകോ അഹോസി അഗ്ഗുപട്ഠാകോ-

ഭഗവതോഹി പഠമബോധിയം അനിബദ്ധാ ഉപട്ഠാകാ അഹേസും.

ഏകദാ നാഗസമാലോ പത്തചീവരം ഗഹേത്വാ വിചരി.

ഇദമേവ തേ കാരണം സല്ലക്ഖേത്വാ നിവാരയിമ്ഹ.

ഏകച്ചേ ഭിക്ഖൂ ഇമിനാ മഗ്ഗേന ഗച്ഛാമാതി വുത്തേ അഞ്ഞേന ഗച്ഛന്തി.

ഉട്ഠേഹി ആവുസോ ആനന്ദ, ഉട്ഠേഹി ആവുസോ ആനന്ദ.

കം പനേത്ഥ ആനന്ദ ആദീനവം പസ്സസി.

കം പനേത്ഥ ആനന്ദ ആനിസംസം പസ്സസി.

സമവത്തക്ഖന്ധോ അതുലോ, സുപ്പബുദ്ധോ ച ഉത്തരോ;
സത്തവാഹോ വിജിതസേനോ, രാഹുലോ ഭവതി സത്തമോ -

സുതനാ സബ്ബകാമാച, സുചിത്താ അഥ രോചിനീ;
രുചഗ്ഗതീ സുനന്ദാച, ബിമ്ബാ ഭവതി സത്തമാ.

അനേകജാതിസംസാരം , സന്ധാവിസ്സം അനിബ്ബിസം;
ഗഹകാരം ഗവേസന്തോ, ദുക്ഖാ ജാതി പുനപ്പുനം;
ഗഹകാരക ദിട്ഠോസി, പുന ഗേഹം ന കാഹസി.

സബ്ബാ തേ ഫാസുകാ ഭഗ്ഗാ, ഗഹകൂടം വിസങ്ഖതം;
വിസങ്ഖാരഗതം ചിത്തം, തണ്ഹാനം ഖയമജ്ഝഗാ.

അയോഘനഹതസ്സേവ , ജലതോ ജാതവേദസോ;
അനുപുബ്ബൂപസന്തസ്സ, യഥാ ന ഞാതേ ഗതി;
ഏവം സമ്മാവിമുത്താനം, കാമബന്ധോഘതാരിനം;
പഞ്ഞാപേതും ഗതി നത്ഥി, പത്താനം അചലം സുഖം.

ന പന ഭഗവാ മിലക്ഖുസദിസോ ഹോതി നാപി ആമുത്തമണികുണ്ഡലോ.

തേ പന അത്തനോ സമാനസണ്ഠാനമേവ പസ്സന്തി.

ന ഖോ ആനന്ദ ഏത്താവതാ തഥാഗതോ സക്കതോ വാ ഹോതി ഗരുകതോ വാ മാനിതോ വാ പൂജിതോ വാ അപചിതോ വാ.

കസ്മാ പന ഭഗവാ അഞ്ഞത്ഥ ഏകം ഉമാപുപ്ഫമത്തമ്പി ഗഹേത്വാ ബുദ്ധ ഗുണേ ആവജ്ജേത്വാ കതായ പൂജായ ബുദ്ധഞാണേനാപി അപരിച്ഛിന്നം

വിപാകം വണ്ണേത്വാ-

യോ ഖോ ആനന്ദ ഭിക്ഖു വാ ഭിക്ഖുനീ വാ ഉപാസകോ വാ ഉപാസികാ വാ ധമ്മാനുധമ്മപ്പടിപന്നോ വിഹരതി സാമീചിപ്പടിപന്നോ അനുധമ്മചാരീ സോ തഥാ ഗതം സക്കരോതി ഗരുകരോതി മാനേതി പൂജേതി അപചിയതി പരമായ -

സിയാ ഖോ പനാനന്ദ തുമ്ഹാകം ഏവമസ്സ 'അതീതസത്ഥുകം പാവചനം, നത്ഥി നോ സത്ഥാ'തി.

ന ഖോ പനേതം ആനന്ദ ഏവം ദട്ഠബ്ബം.

ധമ്മോപി ദേസിതോ ചേവ പഞ്ഞത്തോച, വിനയോപി ദേസിതോ ചേവ പഞ്ഞത്തോ ച-

അസ്സോസി ഖോ രാജാ മാഗധോ അജാതസത്തു വേദേഹിപുത്തോ ഭഗവാ കിര കുസിനാരായം പരിനിബ്ബുതോതി.

സത്ഥാ നാമ പരിനിബ്ബുതോ, ന സോ സക്കാ പുന ആഹരിതും, പോഥുജ്ജനികസദ്ധായ പന അമ്ഹാകം രഞ്ഞാ സദിസോ നത്ഥി, സചേ ഏസ ഇമിനാവ നിയാമേന സുണിസ്സതി, ഹദയമസ്സ ഫലിസ്സതി. രാജാ ഖോ പന അമ്ഹേഹി അനുരക്ഖിതബ്ബോതി.

ദേവ അമ്ഹേഹി സുപിനകോ ദിട്ഠോ, തസ്സ പടിഘാതത്ഥം തുമ്ഹേഹി ദുകൂലദുപട്ടം നിവാസേത്വാ യഥാ നാസാപുടമത്തം പഞ്ഞായതി, ഏവം ചതുമധുരദോണിയാ നിപജ്ജിതും വട്ടതീതി.

ദേവ മരണതോ മുച്ചനകസത്തോ നാമ നത്ഥി, അമ്ഹാകം ആയുവഡ്ഢനോ ചേതിയട്ഠാനം പുഞ്ഞക്ഖേത്തം അഭിസേകസിഞ്ചകോ സോ ഭഗവാ സത്ഥാ കുസിനാരായ പരിനിബ്ബുതോതി.

ഭഗവാ സബ്ബഞ്ഞു നനു ഇമസ്മിം ഠാനേ നിസീദിത്വാ ധമ്മം ദേസയിത്ഥ, സോകസല്ലം മേ വിനോദയിത്ഥ, തുമ്ഹേ മയ്ഹം സോകസല്ലം നീഹരിത്ഥ, അഹം തുമ്ഹാകം സരണം ഗതോ, ഇദാനി പന മേ പടിവചനമ്പി ന ദേഥ ഭഗവാതി.

നനു ഭഗവാ അഹം അഞ്ഞദാ ഏവരൂപേ കാലേ തുമ്ഹേ മഹാഭിക്ഖു സങ്ഘപരിവാരാ ജമ്ബുദീപതലേ ചാരികം ചരഥാതി സുണോമി.

മമ പരിദേവിതേനേവ ന സിജ്ഝതി, ദസബലസ്സ ധാതുയോ ആഹരാപേസ്സാമീതി ഏവം അസ്സോസി.

സചേ ദസ്സന്തി, സുന്ദരം. നോ ചേ ദസ്സന്തി, ആഹരണുപായേന ആഹരിസ്സാമീതി ചതുരങ്ഗിനിം സേനം സന്നയ്ഹിത്വാ സയമ്പി നിക്ഖന്തോയേവ.

യഥാ ച അജാതസത്തു, ഏവം ലിച്ഛവീ ആദയോപി.

അമ്ഹാകം ധാതുയോ വാ ദേന്തു, യുദ്ധം വാതി കുസിനാരാനഗരം പരിവാരേത്വാ ഠിതേ ഏുതം ഭഗവാ അമ്ഹാകം ഗാമക്ഖേത്തേഹി പടിവചനം അവോചും.

ന മയം സത്ഥു സാസനം പഹിണിമ്ഹ, നാപി ഗന്ത്വാ ആനയിമ്ഹ. സത്ഥാ പന സയമേവ ആഗന്ത്വാ സാസനം പേസേത്വാ അമ്ഹേ പക്കോസാപേസി. തുമ്ഹേപി ഖോ പന യം തുമ്ഹാകം ഗാമക്ഖേത്തേ രതനം ഉപ്പജ്ജതി. ന തം അമ്ഹാകം ദേഥ. സദേവകേ ച ലോകേ ബുദ്ധരതനസമം രതനം നാമ നത്ഥി , ഏവരൂപം ഉത്തമരതനം ലഭിത്വാ മയം നദസ്സാമ, ന ഖോ പന തുമ്ഹേഹിയേവ മാതുഥനതോ ഖീരം പീതം. അമ്ഹേഹിപി മാതുഥനതോ ഖീരം പീതം, ന തുമ്ഹേയേവ പുരിസാ, അമ്ഹേപി പുരിസാ. ഹോതൂതി അഞ്ഞമഞ്ഞം അഹംകാരം കത്വാ സാസനപടിസാസനം പേസേന്തി. അഞ്ഞമഞ്ഞം മാനഗജ്ജിതം ഗജ്ജന്തി.

ഏതേ രാജാനോ ഭഗവതോ പരിനിബ്ബുതട്ഠാനേ വിവാദം കരോന്തി, ന ഖോ പനേതം പതിരൂപം, അലം ഇമിനാ കലഹേന, വൂപസമേസ്സാമി നന്തി.

ആചരിയസ്സ വിയ ഭോ സദ്ദോ, ആചരിയസ്സ വിയ ഭോ സദ്ദോതി സബ്ബേ നിരവാ അഹേസും.

(൧)

സുണന്തു ഭോന്തോ മമ ഏകവാചം,
അമ്ഹാക ബുദ്ധോ അഹു ഖന്തിവാദോ;
നഹി സാധുയം ഉത്തമപുഗ്ഗലസ്സ,
സരീരഭാഗേ സിയാ സമ്പഹാരോ.

(൨)

സബ്ബേവ ഭോന്തോ സഹിതാ സമഗ്ഗാ,
സമ്മോദമാനാ കരോമട്ഠഭാഗേ;
വിത്ഥാരികാ ഹോന്തു, ദിസാസു ഥൂപാ;
ബഹൂ ജനാ ചക്ഖുമതോ പസന്നാ.

ന ഹി സാധുകം ഉത്തമപുഗ്ഗലസ്സ, സരീരഭാഗേ സിയാ സമ്പഹാരോതി ന ഹി സാധുയന്തി ന ഹി സാധു അയം -

ഭഗവാ സബ്ബസു പുബ്ബേ മയം തുമ്ഹാകം ദ്വത്തിംസമഹാപുരിസലക്ഖണപടിമണ്ഡിതം ഛബ്ബണ്ണബുദ്ധരസ്മിഖചിതം അസീതിഅനുബ്യഞ്ജനസമുജ്ജലിതസോഭം സുവണ്ണവണ്ണം സരീരം അദ്ദസാമ, ഇദാനി പന സുവണ്ണവണ്ണാവ ധാതുയോ അവസിട്ഠാ ജാതാ, നയുത്തമിദം ഭഗവാ തുമ്ഹാകന്തി പരിദേവിംസു.

കേന നു ഖോ സദേവകസ്സ ലോകസ്സ കങ്ഖച്ഛേദനത്ഥായ ചതുസച്ചകഥായ പച്ചയഭൂതാ ഭഗവതോ ദക്ഖിണദാഠാ ഗഹിതാതി ഓലോകേന്തോ ബ്രാഹ്മണേന ഗഹിതാതി ദിസ്വാ ബ്രാഹ്മണോപി ദഠായ അനുച്ഛവികം സക്കാരം

നസക്ഖിസ്സതി ഗണ്ഹാമി നത്ഥി വേട്ഠന്തരതോ ഗഹേത്വാ സുവണ്ണചങ്കോടകേ ഠപേത്വാ ദേവലോകം നേത്വാ ചൂളാമണിചേതിയേ പതിട്ഠപേസി -

രാജഗഹേ ഭഗവതോ സരീരാനം ഥൂപഞ്ച മഹഞ്ച അകാസി.

സമണസ്സ ഗോതമസ്സ പരിനിബ്ബുതകാലതോ പട്ഠായ ബലക്കാരേന സാധുകീളിതായ ഉപദ്ദുതുമ്ഹ, സബ്ബേ നോ കമ്മന്താ നട്ഠാതി.

മഹാജനോ മനം പദോസേത്വാ അപായേ നിബ്ബത്തീതി ദിസ്വാ സക്കം ദേവരാജാനം ധാതുആഹരണൂപായം കാരേസ്സാമാതി തസ്സ സന്തികം ഗന്ത്വാ തമത്ഥം ആരോചേത്വാ ധാതുആഹരണൂപായം കരോമി മഹാരാജാതി ആഹംസു.

ഭന്തേ പുഥുജ്ജനോ നാമ അജാതസത്തുനാ സമോ സദ്ധോ നാമ നത്ഥി, ന സോ മമ വചനം കരിസ്സതി, അപിച ഖോ മാരവിഭിം സകസദിസം വിഭിംസകം ദസ്സേസ്സാമി മഹാസദ്ദം സാവേസ്സാമി യക്ഖഗാഹകഖിപിതകഅരോചകേ കരിസ്സാമി, തുമ്ഹേ അമനുസ്സാ മഹാരാജ കുപിതാ ധാതുയോ ആഹരാപേഥാതി വദേയ്യാഥ, ഏവം സോ ആഹരാപേസ്സതീതി-

മഹാരാജ അമനുസ്സാ കുപിതാ, ധാതുയോ ആഹരാപേഹീതി ഭണിംസു.

ന താവ ഭന്തേ മയ്ഹം ചിത്തം തുസ്സതി, ഏവം സന്തേപി ആഹരന്തൂതി ആഹ.

മഹാരാജ ഏകം ധാതുനിധാനം കാതും വട്ടതീതി ആഹ.

അനാഗതേ ലങ്കാദീപേ മഹാവിഹാരേ മഹാചേതിയമ്ഹി നിദഹിസ്സന്തി.

മഹാസാവക ചേതീ

ഇമസ്മിം ഠാനേ യോ പാസാണോ അത്ഥി, സോ അന്തരധായതു, പംസു സുവിസുദ്ധാ ഹോതു, ഉദകം മാ ഉട്ഠഹതൂതി അധിട്ഠാസി.

ഇധ രാജാ കിം കാരേതീതി പുച്ഛന്താനമ്പി മഹാസാവകാനം ചേതിയാനീതി വദന്തി.

മാലാ മാ മിലായന്തു, ഗന്ധാ മാ വിനസ്സന്തു, ദീപാ മാ വിജ്ഝായന്തൂതി അധിട്ഠഹിത്വാ സുവണ്ണപട്ടേ അക്ഖരാനി ഛിന്ദാപേസി -

അനാഗതേ പിയദോസോ നാമ കുമാരോ ഛത്തം ഉസ്സാപേത്വാ അസോകോ ധമ്മരാജാ ഭവിസ്സതി, സോ ഇമാ ധാതുയോ വിത്ഥാരികാ കരിസ്സതീതി.

അനാഗതേ ദലിദ്ദരാജാ ഇമം മണിം ഗഹേത്വാ ധാതൂനം സക്കാരം കരോതൂതി അക്ഖരം ഛിന്ദാപേസി.

താത അജാതസത്തുനാ ധാതുനിധാനം കതം, ഏത്ഥ ആരക്ഖം പട്ഠപേഹീതി പഹിണി.

പരിക്ഖീണോദാനി മേ ആയൂതി അഞ്ഞാസി.

യേസഞ്ച ദേവപുത്താനം മരണനിമിത്താനി ആവി ഭവന്തി.

നസ്സതി വത ഭോ മേ അയം സമ്പത്തീതി ഭയാഭിഭൂതോ അഹോസി.

അത്ഥി നു ഖോ കോചി സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ലോകപിതാ മഹോ മഹാബ്രഹ്മാവാ, യോ മേ ഹദയനിസ്സിതം സോകസല്ലം സമുദ്ധരിത്വാ ഇമം സമ്പത്തിം ഥാവരം കരേയ്യാതി ഓലോകേന്തോ കഞ്ചി അദിസ്വാ പുന അദ്ദസ മാദിസാനം സതസഹസ്സാനമ്പി ഉപ്പന്നം സോകസല്ലം സമ്മാസമ്ബുദ്ധോ ഉദ്ധരിതും പടിബലോതി.

അപരിപക്കം താവസ്സ ഞാണം, കതിപാഹം പന അതിക്കമിത്വാ മയി ഇന്ദസാലഗുഹായം വിഹരന്തേ പഞ്ച പുബ്ബനിമിത്താനി ദിസ്വാ മരണഭയഭീതോ ദ്വീസു ദേവലോകേസു ദേവതാഹി സദ്ധിം ഉപസങ്കമിത്വാ ചുദ്ദസ പഞ്ഹേ പുച്ഛിത്വാ ഉപേക്ഖാപഞ്ഹവിസ്സജ്ജനാവസാനേ അസീതിയാ ദേവതാസഹസ്സേഹി സദ്ധിം സോതാപത്തിഫലേ പതിട്ഠഹിസ്സതീതി ചിന്തേത്വാ ഓകാസം നാകാസി.

മമ പുബ്ബേപി ഏകകസ്സ ഗതത്താ സത്ഥാരാ ഓകാസോ നകതോ, അദ്ധാ മേ നത്ഥി മഗ്ഗഫലസ്സ ഉപനിസ്സയോ, ഏകസ്സ പന ഉപനിസ്സയേ സതി ചക്കവാളപരിയന്തായപി പരിസായ ഭഗവാ ധമ്മം ദേസേതിയേവ. അവസ്സം ഖോ പന ദ്വീസു ദേവലോകേസു കസ്സചി ദേവസ്സ ഉപനിസ്സയോ ഭവിസ്സതി, തം സന്ധായ സത്ഥാ ദമ്മം ദേസേസ്സതി. തം സുത്വാ അഹമ്പി അത്തനോ ദോമനസ്സം വൂപസമേസ്സാമീതി.

ദ്വീസു ദേവലോകേസു ദേവതാ ഗഹേത്വാ ധുരേന പഹരന്തസ്സ വിയ സത്ഥാരം ഉപസങ്കമിതും നയുത്തം, അയംപന പഞ്ചസിഖോ ദസബലസ്സ ഉപട്ഠാകോ വല്ലഭോ ഇച്ഛിതിച്ഛിതക്ഖണേ ഗന്ത്വാ പഞ്ഹം പുച്ഛിത്വാ ധമ്മം സുണാതി, ഇമം പുരതോ പേസേത്വാ ഓകാസം കാരേത്വാ ഇമിനാ കതോകാസേ ഉപസങ്കമിത്വാ പഞ്ഹം പുച്ഛിസ്സാമീതി ഓകാസകരണത്ഥം ആമന്തേസി.

ഏവം മഹാരാജ ഹോതു, ഭദ്ദം തവ യോ ത്വം മം ഏഹി മാരിസ ഉയ്യാന കീളാദീനി വാ നടസമജ്ജാദീനി വാ ദസ്സനായ ഗച്ഛാമാതി അവത്വാ ബുദ്ധം പസ്സിസ്സാമ ധമ്മം സോസ്സാമാതി വദസീതി ദള്ഹതരം ഉപത്ഥമ്ഭേന്തോ ദേവാനമിന്ദസ്സ വചനം പടിസ്സുത്വാ അനുചരിയം സഹചരണം ഏകതോ ഗമനം ഉപാഗമി.

വന്ദേ തേ പിതരം ഭദ്ദേ, തിമ്ബരും സൂരിയവച്ഛസേ;
യേന ജാതാസി കല്യാണീ, ആനന്ദജനനീ മമ.

ഏവം വുത്തേ ഭഗവാ പഞ്ചസിഖം ഗന്ധബ്ബദേവപുത്തം ഏതദവോച. സംസന്ദതി ഖോ തേ പഞ്ചസിഖ തന്തിസ്സരോ ഗീതസ്സരേന ഗീതസ്സരോ ച തന്തിസ്സരേന, നച പന തേ പഞ്ചസിഖ തന്തിസ്സരോ ഗീതസ്സരം അതിവത്തതി ഗീതസ്സരോ ച തന്തിസ്സരം. കദാ സംയൂള്ഹാ പന തേ പഞ്ചസിഖ വ്മി ഗാഥാ

ബുദ്ധൂപസഞ്ഹിതാ ധമ്മൂപസഞ്ഹിതാ സംഘൂപസഞ്ഹിതാ അരഹന്തൂപസഞ്ഹിതാ കാമൂപസഞ്ഹിതാതി -

ഭഗവതാ പഞ്ചസിഖസ്സ ഓകാസോ നകതോതി ദേവതാ ഗഹേത്വാ തതോവ പടിനിവത്തേയ്യു. തതോ മഹാജാനിയോ ഭവേയ്യു, വണ്ണേ പന കഥിതേ കതോ ഭഗവതാ പഞ്ചസിഖസ്സ ഓകാസോതി ദേവതാഹി സദ്ധിം ഉപസങ്കമിത്വാ പഞ്ഹം പുച്ഛിത്വാ വിസ്സജ്ജനാവസാനേ അസീതിയാ ദേവതാസഹസ്സേഹി സദ്ധിം സോതാപത്തിഫലേ പതിട്ഠഹിസ്സതീതി ഞത്വാ വണ്ണം കഥേസി.

അഥ ഖോ ഭഗവാ സക്കം ദേവാനമിന്ദം ഏതദവോച "അച്ഛരിയമിദം ആയസ്മതോ കോസിയസ്സ, അബ്ഭുതമിദം ആയസ്മതോ കോസിയസ്സ താവ ബഹുകിച്ചസ്സ ബഹുകരണീയസ്സ യദിദം ഇധാഗമന"ന്തി.

ചിരപടികാഹം ഭന്തേ ഭഗവന്തം ദസ്സനായ ഉപസങ്കമിതുകാമോ, അപി ച ദേവാനം താവതിംസാനം കേഹിചി കേഹിചി കിച്ചകരണീയേഹി ബ്യാവടോ, ഏവാഹം നാസക്ഖിം ഭഗവന്തം ദസ്സനായ ഉപസങ്കമിതും.

തേ "തവ സന്തകാ, മമ സന്തകാ"തി നിച്ഛേതും അസക്കോന്താ അഡ്ഡം കരോന്തി, സക്കം ദേവരാജാനം പുച്ഛന്തി, സോ "യസ്സ വിമാനം ആസന്നതരം, തസ്സ സന്തകാ"തി വദതി.

യസ്സ വിമാനം ഓലോകേന്തീ ഠിതാ, തസ്സ സന്തകാതി വദതി.

ഇധേവ ഭന്തേ കപിലവത്ഥുസ്മിം ഗോപികാ നാമ സക്യധീതാ അഹോസി ബുദ്ധേ പസന്നാ ധമ്മേ പസന്നാ സങ്ഘേ പസന്നാ സീലേസു പരിപൂരകാരിനീ, സാ ഇത്ഥിത്തം വിരാജേത്വാ പുരിസത്തം ഭാവേത്വാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപന്നാ.

തസ്സ ധമ്മസ്സ പത്തിയാ, ആഗതമ്ഹാസി മാരിസ;
കതാവകാസാ ഭഗവതാ, പഞ്ഹം പുച്ഛേമു മാരിസ.

പുച്ഛ വാസവ മം പഞ്ഹം, യം കിഞ്ചി മനസിച്ഛസി;
തസ്സ തസ്സേവ പഞ്ഹസ്സ, അഹം അന്തം കരോമി തേ.

കിം സംയോജനാ നു ഖോ മാരിസ ദേവാ മനുസ്സാ അസുരാ നാഗാ ഗന്ധബ്ബാ യേ ചഞ്ഞേ സന്തി പുഥുകായാ, തേ അവേരാ അദണ്ഡാ അസപത്താ അബ്യാപജ്ജാ വിഹരേമു അവേരിനോതി ഇതി ച നേസം ഹോതി. അഥ ച പന സവേരാ സദണ്ഡാ സസപത്താ സബ്യാപജ്ജാ വിഹരന്തി സവേരിനോതി.

ഇസ്സാമച്ഛരിയസംയോജനാ ഖോ ദേവാനമിന്ദ ദേവാ മനുസ്സാ അസുരാ നാഗാ ഗന്ധബ്ബാ യേചഞ്ഞേ സന്തി പുഥുകായാ, തേ അവേരാ അദണ്ഡാ അസപത്താ അബ്യാപജ്ജാ വിഹരേമു അവേരിനോതി ഇതി ച നേസംഹോതി, അഥ ച പന സവേരാ സദണ്ഡാ സസപത്താ സബ്യാപജ്ജാ വിഹരന്തി സവേരിനോതി.

ഇസ്സതീതി ഇസ്സാ, സാ പരസമ്പത്തീനം ഉസൂയനലക്ഖണാ, തത്ഥേവ അനഭിരതിരസാ, തതോ വിമുഖഭാവപച്ചുപട്ഠാനാ, പരസമ്പത്തി പദട്ഠാനാ, സംയോജനന്തി ദട്ഠബ്ബാ.

മച്ഛേരഭാവോ മച്ഛരിയം, തംലദ്ധാനം വാ ലഭിതബ്ബാനം വാ അത്തനോ സമ്പത്തീനം നിഗൂഹനലക്ഖണം, താസംയേവ പരേഹി സാധാരണഭാവ അക്ഖമനരസം, സങ്കോചനപച്ചുപട്ഠാനം, കടുകഞ്ചുകതാ പച്ചുപട്ഠാനം വാ, അത്തസമ്പത്തിപദട്ഠാനം, ചേതസോ വിരൂപഭാവോതി ദട്ഠബ്ബം.

കിം വണ്ണോ എസോതി തം തം ദോസം വദന്തോ പരിയത്തിഞ്ച കസ്സചി കിഞ്ചി അദേന്തോ ദുബ്ബണ്ണോ ചേവ എളമൂഗോച ഹോതി.

യാവ തം നപ്പഹീയതി, താവ ദേവമനുസ്സാ അവേരതാദീനി പത്ഥയന്താപി വേരാദീനി നപരിമുച്ചന്തിയേവ.

അഥ ഖോ സക്കോ ദേവാനമിന്ദോ ഭഗവന്തം ഉത്തരി പഞ്ഹം അപുച്ഛി-

ഇസ്സാമച്ഛരിയം പന മാരിസ കിം നിദാനം കിം സമുദയം കിം ജാതികം കിം പഭവം, കിസ്മിം സതി ഇസ്സാമച്ഛരിയം ഹോതി, കിസ്മിം അസതി ഇസ്സാമച്ഛരിയം ന ഹോതീതി.

ഇസ്സാമച്ഛരിയം ഖോ ദേവാനമിന്ദ പിയാപ്പിയനിദാനം പിയാപ്പിയസമുദയം പിയാപ്പിയജാതികം പിയാപ്പിയപഭവം, പിയാപ്പിയേ സതി ഇസ്സാമച്ഛരിയം ഹോതി, പിയാപ്പിയേ അസതി ഇസ്സാമച്ഛരിയം നഹോതീതി.

ന സക്കാ ദാതും, കിലമിസ്സതി വാ ഉക്കണ്ഠിസ്സതി വാതിആദീനി വത്വാ മച്ഛരിയം കരോതി.

അഹോ വതസ്സ എവരൂപം ന ഭവേയ്യാതി ഇസ്സം കരോതി.

മയമ്പേതം മമായന്താ ന പരിഭുഞ്ജാമ, ന സക്കാ ദാതുന്തി മച്ഛരിയ കരോതി.

ഠപേത്വാ മം കോ അഞ്ഞോ എവരൂപസ്സ ലാഭീതി ഇസ്സം വാ കരോതി, യാചിതോ താവകാലികമ്പി അദദമാനോ മച്ഛരിയം വാ കരോതി.

പിയാപ്പിയം ഖോ പന മാരിസ കിംനിദാനം കിംസമുദയം കിംജാതികം കിംപഭവം, കിസ്മിം സതി പിയാപ്പിയം ഹോതി, കിസ്മിം അസതി പിയാപ്പിയം ന ഹോതീതി.

പിയാപ്പിയം ഖോ ദേവാനമിന്ദ ഛന്ദനിദാനം ഛന്ദസമുദയം ഛന്ദജാതികം ഛന്ദപഭവം, ഛന്ദേ സതി പിയാപ്പിയം ഹോതി, ഛന്ദേ അസതി പിയാപ്പിയം ന ഹോതീതി.

ഛന്ദനിദാനന്തിഏത്ഥ പരിയേസനഛന്ദോ, പടിലാഭഛന്ദോ, പരിഭോഗ ഛന്ദോ, സന്നിധിഛന്ദോ, വിസ്സജ്ജനഛന്ദോതി പഞ്ചവിധോ ഛന്ദോ.

ഇമേ മം രക്ഖിസ്സന്തി ഗോപിസ്സന്തി മമായിസ്സന്തി സമ്പരിവാരയിസ്സന്തീതി.

ഛന്ദോ ഖോ പന മാരിസ കിംനിദാനോ കിംസമുദയോ കിംജാതികോ കിംപഭവോ, കിസ്മിം സതി ഛന്ദോ ഹോതി, കിസ്മിം അസതി ഛന്ദോ

നഹോതീതി. ഛന്ദോ ഖോ ദേവാനമിന്ദ വിതക്കനിദാനോ വിതക്കസമുദയോ വിതക്കജാതികോ വിതക്കപഭവോ, വിതക്കേ സതി ഛന്ദോ ഹോതി, വിതക്കേ അസതി ഛന്ദോ ന ഹോതീതി.

ഏത്തകം രൂപസ്സ ഭവിസ്സതി, ഏത്തകം സദ്ദസ്സ, ഏത്തകം ഗന്ധസ്സ, ഏത്തകം രസസ്സ, ഏത്തകം ഫോട്ഠബ്ബസ്സ ഭവിസ്സതി, ഏത്തകം മയ്ഹം ഭവിസ്സതി, ഏത്തകം പരസ്സ ഭവിസ്സതി, ഏത്തകം നിദഹിസ്സാമി, ഏത്തകം പരസ്സ ദസ്സാമീതി വവത്ഥാനം വിതക്കവിനിച്ഛയേന ഹോതി. തേനാഹ ഛന്ദോ ഖോ ദേവാനമിന്ദ വിതക്കനിദാനോതി.

കഥം പടിപന്നോ പന മാരിസ ഭിക്ഖു പപഞ്ചസഞ്ഞാസങ്ഖാനിരോധസാരുപ്പഗാമിനിം പടിപദം പടിപന്നോ ഹോതീതി.

സോമനസ്സംപാഹം ദേവാനമിന്ദ ദുവിധേന വദാമി സേവിതബ്ബംപി അസേവിതബ്ബംപി. ദോമനസ്സംപാഹം ദേവാനമിന്ദ ദുവിധേന വദാമി സേവിതബ്ബംപി അസേവിതബ്ബംപി. ഉപേക്ഖംപാഹം ദേവാനമിന്ദ ദുവിധേന വദാമി സേവിതബ്ബംപി അസേവിതബ്ബംപി.

കിം പന ഭഗവതാ പുച്ഛിതം കഥിതം അപുച്ഛിതം, സാനുസന്ധികം അനനുസന്ധികന്തി.

പുച്ഛിതമേവ കഥിതം നോ അപുച്ഛിതം. സാനുസന്ധികമേവ നോ അനനുസന്ധികം.

ഇമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ കിം ഹേതുകാതി ഉപപരിക്ഖന്ധോ അവിജ്ജാദിഹേതുകാതി പസ്സതി.

അഹോസുഖം അഹോസുഖന്തി വാചം നിച്ഛാരയമാനവസേന ഉപ്പജ്ജതി.

അഹോദുക്ഖം അഹോദുക്ഖന്തി വിപ്പലാപയമാനമേവ ഉപ്പജ്ജതി.

"സോമനസ്സംപാഹം ദേവാനമിന്ദ ദുവിധേന വദാമി സേവിതബ്ബംപി അസേവിതബ്ബംപീ"തി ഇതിഖോ പനേതം വുത്തം, കിഞ്ചേതം പടിച്ച വുത്തം. തത്ഥ യം ജഞ്ഞാ സോമനസ്സം "ഇമം ഖോ മേ സോമനസ്സം സേവതോ അകുസലാ ധമ്മാ അഭിവഡ്ഢന്തി, കുസലാ ധമ്മാ പരിഹായന്തീ"തി, ഏവരൂപം സോമനസ്സം ന സേവിതബ്ബം. തത്ഥ യം ജഞ്ഞാ സോമനസ്സം "ഇമം ഖോ മേ സോമനസ്സം സേവതോ അകുസലാ ധമ്മാ പരിഹായന്തി, കുസലാ ധമ്മാ അഭിവഡ്ഢന്തീ"തി, ഏവരൂപം സോമനസ്സം സേവിതബ്ബം. തത്ഥ യം ചേ സവിതക്കം സവിചാരം, യംചേ അവിതക്കം അവിചാരം, യേ അവിതക്കേ അവിചാരേ, തേ പണീതതരേ. "സോമനസ്സംപാഹം ദേവാനമിന്ദ ദുവിധേന വദാമി സേവിതബ്ബംപി അസേവിതബ്ബംപീ"തി ഇതി യം തം വുത്തം, ഇദമേതം പടിച്ച വുത്തം.

ന ലദ്ധം വത മേ സബ്രഹ്മചാരീഹി സദ്ധിം വിസുദ്ധിപവാരണം പവാരേതുന്തി ആവജ്ജതോ ദോമനസ്സം ഉപ്പജ്ജതി, അസ്സുധാരാ പവത്തന്തി ഗാമന്ത പബ്ഭാരവാസീ മഹാസീവത്ഥേരസ്സ വിയ.

അമ്ഹാകം ആചരിയോ അഞ്ഞേസം അവസ്സയോ ഹോതി, അത്തനോ ഭവിതും ന സക്കോതി, ഓവാദമസ്സ ദസ്സാമീതി ആകാസേന ഗന്ത്വാ വിഹാരസമീപേ ഓതരിത്വാ ദിവാട്ഠാനേ നിസിന്നം ആചരിയം ഉപസങ്കമിത്വാ വത്തം ദസ്സേത്വാ ഏകമന്തം നിസീദി.

കിം കാരണാ ആഗതോസി പിണ്ഡപാതികാതി ആഹ.

ന തേ തുമ്ഹാകം അനുമോദനായ അത്ഥോതി ആകാസേ ഉപ്പതിത്വാ അഗമാസി.

ഇമസ്സ ഭിക്ഖുനോ പരിയത്തിയാ കമ്മം നത്ഥി, മയ്ഹം പന അങ്കുസകോ ഭവിസ്സാമീതി ആഗതോതി ഞത്വാ ഇദാനി ഓകാസോ ന ഭവിസ്സതി, പച്ചൂസകാലേ ഗമിസ്സാമീതി പത്തചീവരം സമീപേ കത്വാ സബ്ബം ദിവസഭാഗം പഠമയാമ മജ്ഝിമയാമഞ്ച ധമ്മം വാചേത്വാ പച്ഛിമയാമേ ഏകസ്മിം ഥേരേ ഉദ്ദേസം ഗഹേത്വാ നിക്ഖന്തേ പത്തചീവരം ഗഹേത്വാ തേനേവ സദ്ധിം നിക്ഖന്തോ.

തതോ "ന മഞ്ചേ മയ്ഹം ചതൂഹി ഇരിയാപഥേഹി മഗ്ഗഫലം ഉപ്പജ്ജിസ്സതി അരഹത്തം അപത്വാ നേവ മഞ്ചേ പിട്ഠിം പസാരേസ്സാമി, ന പാദേ ധോവിസ്സാമീതി മഞ്ചം ഉസ്സാപേത്വാ ഠപേസി.

ഇദാനി മേ തിംസവസ്സാനി സമണധമ്മം കരോന്തസ്സ, നാസക്ഖിം അരഹത്തം പാപുണിതും, അദ്ധാ മേ ഇമസ്മിം അത്തഭാവേ മഗ്ഗോവാ ഫലംവാ നത്ഥി, ന മേ ലദ്ധം സബ്രഹ്മചാരീഹി സദ്ധിം വിസുദ്ധിപവാരണം പവാരേതുന്തി ചിന്തേസി.

ഭോ മഹാസീവഥേര ദേവതാപി തയാ സദ്ധിം കേളിം കരോന്തി, അനുച്ഛവികം നു ഖോ തേ ഏതന്തി വിപസ്സനം വഡ്ഢേത്വാ സഹ പടിസമ്ഭിദാഹി അരഹത്തം അഗ്ഗഹേസി. സോ ഇദാനി നിപജ്ജിസ്സാമീതി സേനാസനം പടിജഗ്ഗിത്വാ മഞ്ചകം പഞ്ഞപേത്വാ ഉദകട്ഠാനേ ഉദകം പച്ചുപട്ഠപേത്വാ പാദേ ധോവിസ്സാമീതി സോപാനഫലകേ നിസീദി.

അപേഥ ഭന്തേ മാതുഗാമോതി ഓകാസം കാരേത്വാ ഥേരം ഉപസങ്കമിത്വാ വന്ദിത്വാ പുരതോ ഉക്കുടികോ നിസീദിത്വാ പാദേ ധോവിസ്സാമീതി ആഹ.

തേ പണീതതരാ ദേവാ,
അകനിട്ഠാ യസസ്സിനോ;
അന്തിമേ വത്തമാനമ്ഹി,
സോ നിവാസോ ഭവിസ്സതി;

ധമ്മദായാദാ മേ ഭിക്ഖവേ ഭവഥ, മാ ആമിസദായാദാ, അത്ഥി മേ തുമ്ഹേസു അനുകമ്പാ, കിന്തി മേ സാവകാ ധമ്മദായാദാ ഭവേയ്യും, നോ ആമിസദായാദാതി. തുമ്ഹേ ച ഭിക്ഖവേ ആമിസദായാദാ ഭവേയ്യാഥ, നോ ധമ്മദായാദാ. തുമ്ഹേപി തേന ആദിയാ ഭവേയ്യാഥ, ആമിസ ദായാദാ സത്ഥുസാവകാ വിഹരന്തി, നോ ധമ്മദായാദാതി. അഹമ്പിതേന ആദിയോ ഭവേയ്യം ആമിസദായാദാ സത്ഥു സാവകാ വിഹരന്തി, നോ ധമ്മദായാദാതി. തുമ്ഹേ ച മേ ഭിക്ഖവേ ധമ്മദായാദാ ഭവേയ്യാഥ നോ ആമിസദായാദാ.

തുമ്ഹേപി തേന ആദിയാ ഭവേയ്യാഥ ധമ്മദായാദാ സത്ഥു സാവകാ വിഹരന്തി, നോ ആമിസദായാദാതി. അഹമ്പി തേന ന ആദിയോ ഭവേയ്യം. ധമ്മദായാദാ സത്ഥു സാവകാ വിഹരന്തി, നോ ആമിസദായാദാതി. തസ്മാതിഹ മേ ഭിക്ഖവേ ധമ്മദായാദാ ഭവഥ, മാ ആമിസദായാദാ, അത്ഥിമേ തുമ്ഹേസു അനുകമ്പാ, കിന്തി മേ സാവകാ ധമ്മദായാദാ ഭവേയ്യും, നോ ആമിസദായാദാതി.

കഹം ബുദ്ധോ കഹം ഭഗവാ കഹം ദേവദേവോ നരാസഭോ പുരിസസീഹോതി ഭഗവന്തം പരിയേസന്തി.

വുത്തമ്പിചേതം "തേന ഖോ പന സമയേന ഭഗവാ സക്കതോ ഹോതി ഗരുകതോ മാനിതോ പൂജിതോ അപചിതോ ലാഭീ ചീവര പിണ്ഡപാതസേനാസനഗിലാനപച്ചയഭേസജ്ജപരിക്ഖാരാനം, ഭിക്ഖുസങ്ഘോപി ഖോ സക്കതോ ഹോതി...പേ॰... പരിക്ഖാരാന"ന്തി.

യാവതാ ഖോ ചുന്ദ ഏതരഹി സങ്ഘോ വാ ഗണോ വാ ലോകേ ഉപ്പന്നോ, നാഹം ചുന്ദ അഞ്ഞം ഏകസങ്ഘമ്പി സമനുപസ്സാമി, ഏവം ലാഭഗ്ഗ യസഗ്ഗപത്തം, യഥരിവ ചുന്ദ ഭിക്ഖുസങ്ഘോതി.

അമ്ഹാകം ആചരിയസ്സ ദേഥ, ഉപജ്ഝായസ്സ ദേഥാതി ഉച്ചാസദ്ദ മഹാസദ്ദം കരോന്തി. സാ ച നേസം പവത്തി ഭഗവതോപി പാകടാ അഹോസി. തതോ ഭഗവാ അനനുച്ഛവികന്തി ധമ്മസംവേഗം ഉപ്പാദേത്വാ ചിന്തേസി.

പച്ചയാ അകപ്പിയാതി ന സക്കാ സിക്ഖാപദം പഞ്ഞപേതും. പച്ചയപടിബദ്ധാ ഹി കുലപുത്താനം സമണധമ്മവുത്തി. ഹന്ദാഹം ധമ്മദായാദപടിപദം ദേസേമി.

സാ സിക്ഖാകാമാനം കുലപുത്താനം സിക്ഖാപദപഞ്ഞത്തി വിയ ഭവിസ്സതി നഗരദ്വാരേ ഠപിതസബ്ബകായികആദാസോ വിയ ച, യഥാ ഹി നഗര ദ്വാരേ ഠപിതേ സബ്ബകായികേ ആദാസേ ചത്താരോ വണ്ണാ അത്തനോ ഛായം ദിസ്വാ വജ്ജം പഹായ നിദ്ദോസാ ഹോന്തി.

സോ ഹി ബ്രാഹ്മണ ഭഗവാ അനുപ്പന്നസ്സ മഗ്ഗസ്സ ഉപ്പാദേതാ, അസഞ്ജാതസ്സ മഗ്ഗസ്സ സഞ്ജനേതാ, അനക്ഖാതസ്സ മഗ്ഗസ്സ അക്ഖാതാ, മഗ്ഗഞ്ഞൂ മഗ്ഗവിദൂ മഗ്ഗകോവിദോതിച. സോ ഹാവുസോ ഭഗവാ ജാനം ജാനാതി, പസ്സം പസ്സതി ചക്ഖുഭൂതോ ഞാണഭൂതോ ധമ്മഭൂതോ ബ്രഹ്മഭൂതോ വത്താ പവത്താ അത്ഥസ്സ നിന്നേതാ അമതസ്സ ദാതാ ധമ്മസ്സാമീ തഥാഗതോതിച, ...

പണീതേന ഖാദനീയേന ഭോജനീയേന സഹത്ഥാ സന്തപ്പേസി സമ്പവാരേസി.

അരേ ത്വം സുഗതാതിരിത്തമ്പി പിണ്ഡപാതം പടിക്ഖിപിത്വാ ഈദിസം ഇച്ഛം ഉപ്പാദേസി.

ദുബ്ഭരോ ഭിക്ഖു ന സക്കാ പോസിതും.

അമ്ഹാകം ഭദന്തോ സുഭരോ ഥോകേനപി തുസ്സതി, മയമേവ നം പോസിസ്സാമാതി പടിഞ്ഞം കത്വാ പോസേന്തി.

“അരേ ത്വം നാമ തദാ സുഗതാതിരിത്തമ്പി പിണ്ഡപാതം പടിക്ഖിപിത്വാ തഥാ ജിഘച്ഛാദുബ്ബല്യപരേതോപി സമണധമ്മം കത്വാ അജ്ജ കോസജ്ജമനുയുഞ്ജസി” -

യാ ച ഖോ ആനന്ദകഥാ അഭിസല്ലേഖിതാ ചേതോവിനീവരണസപ്പായാ ഏകന്തനിബ്ബിദായ വിരാഗായ നിരോധായ ഉപസമായ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. സേയ്യഥിദം അപ്പിച്ഛകഥാതി ...,.

ഇദമവോച ഭഗവാ, ഇദം വത്വാന സുഗതോ ഉട്ഠായാസനാ വിഹാരം പാവിസി.

ഇമം മയാ സംഖിത്തേന ഉദ്ദേസം ഉദ്ദിട്ഠം വിത്ഥാരേന അവിഭത്തം, ധമ്മപടിഗ്ഗാഹകാ ഭിക്ഖൂ ഉഗ്ഗഹേത്വാ ആനന്ദം വാ കച്ചാനം വാ ഉപസങ്കമിത്വാ പുച്ഛിസ്സന്തി, തേ മയ്ഹം ഞാണേന സംസന്ദേത്വാ കഥേസ്സന്തി, തതോ ധമ്മപടിഗ്ഗാഹകാ പുന മം പുച്ഛിസ്സന്തി, തേസം അഹം സുകഥിതം ഭിക്ഖവേ ആനന്ദേന, സുകഥിതം കച്ചാനേന, മം ചേപി തുമ്ഹേ ഏകമത്ഥം പുച്ഛേയ്യാഥ, അഹമ്പി നം ഏവമേവ ബ്യാകരേയ്യന്തി.

ചൂളഗോസിങ്ഗസുത്ത

ഏവം മേ സുതം ഏകം സമയം ഭഗവാ നാതികേ വിഹരതി ഗിഞ്ജകാവസഥേ, തേന ഖോ പന സമയേന ആയസ്മാ ച അനുരുദ്ധോ ആയസ്മാ ച നന്ദിയോ ആയസ്മാ ച കിമിലോ ഗോസിങ്ഗസാലവനദായേ വിഹരന്തി. അഥഖോ ഭഗവാ സായന്ഹസമയം പടിസല്ലാനാ വുട്ഠിതോ യേന ഗോസിങ്ഗസാലവനദായോ, തേനുപസങ്കമി. അദ്ദസാ ഖോ ദായപാലോ ഭഗവന്തം ദൂരതോവ ആഗച്ഛന്തം. ദിസ്വാന ഭഗവന്തം ഏതദവോച “മാ മഹാസമണ ഏതം ദായം പാവിസി, സന്തേത്ഥ തയോ കുലപുത്താ അത്തകാമരൂപാ വിഹരന്തി, മാ തേസം അഫാസുകമകാസീ”തി.

അഹം ഇമേ കുലപുത്തേ പഗ്ഗണ്ഹിത്വാ ഉക്കംസിത്വാ പടിസന്ഥാരം കത്വാ ധമ്മം നേസം ദേസേസ്സാമീതി.

അസ്സോസി ഖോ ആയസ്മാ അനുരുദ്ധോ ദായപാലസ്സ ഭഗവതാ സദ്ധിം മന്തയമാനസ്സ. സുത്വാന ദായപാലം ഏതദവോച, മാ ആവുസോ ദായപാല ഭഗവന്തം വാരേസി, സത്ഥാ നോ ഭഗവാ അനുപ്പത്തോതി.

മയം തയോ ജനാ ഇധ വിഹരാമ, അഞ്ഞേ പബ്ബജിതാ നാമ നത്ഥി, അയഞ്ച ദായപാലോ പബ്ബജിതേന വിയ സദ്ധിം കഥേതി, കോ നു ഖോ ഭവിസ്സതീതി.

അയം ദായപാലോ ഫണകതം ആസിവിസം ഗീവായ ഗഹേതും ഹത്ഥം പസാരേന്തോവിയ ലോകേ അഗ്ഗപുഗ്ഗലേന സദ്ധിം കഥേന്തോവ ന ജാനാതി, അഞ്ഞതരഭിക്ഖുനാ വിയ സദ്ധിം കഥേതീതി.

മയം തയോ ജനാ സമഗ്ഗവായം വസാമ. സചാഹം ഏകകോവ പച്ചുഗ്ഗമനം കരിസ്സാമി. സമഗ്ഗവാസോ നാമ ന ഭവിസ്സതീതി പിയമിത്തേ ഗഹേത്വാവ പച്ചുഗ്ഗമനം കരിസ്സാമി. യഥാ ച ഭഗവാ മയ്ഹം പിയോ, ഏവം

സഹായാനമ്പി മേ പിയോതി, തേഹി സദ്ധിം പച്ചുഗ്ഗമനം കാതുകാമോ സയം അകത്വാവ ഉപസങ്കമി.

തസ്സ മയ്ഹം ഭന്തേ ഏവം ഹോതി, യം നൂനാഹം സകം ചിത്തം നിക്ഖിപിത്വാ ഇമേസംയേവ ആയസ്മന്താനം ചിത്തസ്സ വസേന വത്തേയ്യന്തി. സോ ഖോ അഹം ഭന്തേ സകം ചിത്തം നിക്ഖിപിത്വാ ഇമേസംയേവ ആയസ്മന്താനം ചിത്തസ്സ വസേന വത്താമി, നാനാഹി ഖോ നോ ഭന്തേ കായാ ഏകഞ്ച പന മഞ്ഞേ ചിത്തന്തി.

സാധു സാധു അനുരുദ്ധാ, കച്ചി പന വോ അനുരുദ്ധാ അപ്പമത്താ ആതാപിനോ പഹിതത്താ വിഹരഥാതി.

തഗ്ഘ മയം ഭന്തേ അപ്പമത്താ ആതാപിനോ പഹിതത്താ വിഹരാമാതി.

യഥാ കഥം പന തുമ്ഹേ അനുരുദ്ധാ അപ്പമത്താ ആതാപിനോ പഹിതത്താ വിഹരഥാതി.

അത്ഥി പന വോ അനുരുദ്ധാ ഏവം അപ്പമത്താനം ആതാപീനം പഹിതത്താനം വിഹരന്താനം ഉത്തരിമനുസ്സധമ്മാ അലമരിയഞാണദസ്സനവിസേസോ അധിഗതോ ഫാസുവിഹാരോതി.

കിം ഹി നോ സിയാ ഭന്തേ. ഇധ മയം ഭന്തേ യാവദേവ ആകങ്ഖാമ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി സവിതക്കം സവിചാരം വിവേകജം പീതിസുഖം പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരാമ, അയം ഖോ നോ ഭന്തേ അമ്ഹാകം അപ്പമത്താനം ആതാപീനം പഹിതത്താനം വിഹരന്താനം ഉത്തരിമനുസ്സധമ്മാ അലമരിയഞാണദസ്സനവിസേസോ അധിഗതോ ഫാസുവിഹാരോതി.

സഗാഥാവഗ്ഗസംയുത്ത അട്ഠകഥാ

യക്ഖസംയുത്ത

ആളവകസുത്ത

ഏവം മേ സുതം ഏകം സമയം ഭഗവാ ആളവിയം വിഹരതി ആളവകസ്സ യക്ഖസ്സ ഭവനേ.

നാസക്ഖി മിഗം ഗഹേതുന്തി അപവാദമോചനത്ഥം കാജേനാദായ ആഗച്ഛന്തോ നഗരസ്സാവിദൂരേ ബഹലപത്തപലാസം മഹാനിഗ്രോധം ദിസ്വാ പരിസ്സമവിനോദനത്ഥം തസ്സ മൂലമുപഗതോ.

യേ യേ വജ്ജാ ഹോന്തി, തേ തേ സന്ധായ “യോ ജീവിതത്ഥികോ, സോ നിക്ഖമതൂ”തി ഭണതി.

രാജാ ചോരേ ഗഹേത്വാ യക്ഖസ്സ ദേതീതി മനുസ്സാ ചോരകമ്മ തോ പടിവിരതാ. തതോ അപരേന സമയേന നവചോരാനം അഭാവേന പുരാണചോരാനഞ്ച പരിക്ഖയേന ബന്ധനാഗാരാനി സുഞ്ഞാനി അഹേസും.

രാജാ അമ്ഹാകം പിതരം അമ്ഹാകം പിതാമഹം പേസേതീതി മനുസ്സാ ഖോഭം കരിസ്സന്തി, മാ വോ ഏതം രുച്ചീതി വാരേസി.

നത്ഥി ദേവ നഗരേ ദാരകോ ഠപേത്വാ അന്തേപുരേ തവ പുത്തം ആളവകകുമാരന്തി.

അഥ ഖോ ആളവകോ യക്ഖോ യേന ഭഗവാ തേനുപസങ്കമി, ഉപസങ്കമിത്വാ ഭഗവന്തം ഏതദവോച നിക്ഖമ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ നിക്ഖമി. പവിസ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ പാവിസി. ദുതിയമ്പി ഖോ ഓളവകോ യക്ഖോ ഭഗവന്തം ഏതദവോച നിക്ഖമ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ നിക്ഖമി. പവിസ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ പാവിസി. തതിയമ്പി ഖോ ആളവകോ യക്ഖോ ഭഗവന്തം ഏതദവോച നിക്ഖമ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ നിക്ഖമി. പവിസ സമണാതി. സാധാവുസോതി ഭഗവാ പാവിസി. ചതുത്ഥമ്പി ഖോ ആളവകോ യക്ഖോ ഭഗവന്തം ഏതദവോച നിക്ഖമ സമണാതി. ന ഖ്വാഹം തം ആവുസോ നിക്ഖമിസ്സാമി. യം തേ കരണീയം, തം കരോഹീതി. പഞ്ഹം തം സമണ പുച്ഛിസ്സാമി, സചേ മേ ന ബ്യാകരിസ്സസി, ചിത്തം വാ തേ ഖിപിസ്സാമി, ഹദയം വാ തേ ഫാലേസ്സാമി, പാദേസു വാ ഗഹേത്വാ പാരഗങ്ഗായ ഖിപിസ്സാമീതി. ന ഖ്വാഹം തം ആവുസോ പസ്സാമി സദേവകേ ലോകേ സമാരകേ സബ്രഹ്മകേ സസ്സമണബ്രാഹ്മണിയാ പജായ സദേവമനുസ്സായ, യോ മേ ചിത്തം വാ ഖിപേയ്യ ഹദയം വാ ഫാലേയ്യ പാദേസു വാ ഗഹേത്വാ പാരഗങ്ഗായ ഖിപേയ്യ. അപിച ത്വം ആവുസോ പുച്ഛ യദാ കങ്ഖസീതി.

കോ സോ ഭഗവാനാമ, യോ മമ ഭവനം പവിട്ഠോതി ആഹ.

ന ത്വം ആവുസോ ജാനാസി ഭഗവന്തം അമ്ഹാകം സത്ഥാരം, യോ തുസിതഭവനേ ഠിതോ പഞ്ചമഹാവിലോകിതം വിലോകേത്വാതിആദിനാ നയേന യാവ ദമ്മചക്കപവത്തനാ കഥേന്താ പടിസന്ധിആദീസു ദ്വത്തിംസപുബ്ബനിമിത്താനി വത്വാ ഇമാനിപി ത്വം ആവുസോ അച്ഛരിയാനി നാദ്ദസാതി ചോദേസും.

പസ്സഥ ദാനി തുമ്ഹാകം വാ സത്ഥാ മഹാനുഭാവോ, അഹം വാതി ദക്ഖിണപാദേന സട്ഠിയോജനമത്തം കേലാസപബ്ബതകൂടം അക്കമി.

യം നൂനാഹം കേനചി അജേയ്യം ദുസ്സാവുധം മുഞ്ചേയ്യന്തി.

ഇദം കാരണം മേത്താവിഹാരയുത്തോ സമണോ, ഹന്ദ നം രോസേത്വാ മേത്തായ വിയോജേമീതി ഇമിനാ സമ്ബന്ധേനേതം വുത്തം, അഥ ഖോ ആളവകോ യക്ഖോ യേന ഭഗവാ...പേ॰... നിക്ഖമ സമണാതി.

"സുബ്ബചോ വതായം സമണോ ഏകവചനേനേവ നിക്ഖന്തോ, ഏവം നാമ നിക്ഖമേതും സുഖം സമണം അകാരണേനേവാഹം സകലരത്തിം യുദ്ധേന അബ്ഭുയ്യാസിന്തി മുദുചിത്തോ ഹുത്വാ പുന ചിന്തേസി -

സുബ്ബചോ അയം സമണോ നിക്ഖമാതി വുത്തോ നിക്ഖമതി. പവിസാതി വുത്തോ പവിസതി. യംനൂനാഹം ഇമം സമണം ഏവമേവ സകലരത്തിം

കിലമേത്വാ പാദേ ഗഹേത്വാ പാരഗങ്ഗായ ഖിപേയ്യന്തി പാപകം ചിത്തം ഉപ്പാദേത്വാ ചതുത്ഥവാരം ആഹ നിക്ഖമ സമണാതി.

കിം സൂധ വിത്തം പുരിസസ്സ സേട്ഠം,
കിംസു സുചിണ്ണം സുഖമാവഹാതി;
കിംസു ഹവേ സാദുതരം രസാനം,
കഥം ജീവിം ജീവിതമാഹു സേട്ഠന്തി;

സദ്ധീധ വിത്തം പുരിസസ്സ സേട്ഠം,
ധമ്മോ സുചിണ്ണോ സുഖമാവഹാതി;
സച്ചം ഹവേ സാദുതരം രസാനം,
പഞ്ഞാജീവിം ജീവിതമാഹു സേട്ഠന്തി.

സദ്ധോ സീലേന സമ്പന്നോ,
യസോ ഭോഗസമപ്പിതോ;
യം യം പദേസം ഭജതി,
തത്ഥ തത്ഥേവ പൂജിതോതി വചനതോ -

സച്ചേന വാചേനുദകമ്പി ധാവതി,
വിസമ്പി സച്ചേന ഹനന്തി പണ്ഡിതാ;
സച്ചേന ദേവോ ഥനയം പവസ്സതി,
സച്ചേ ഠിതാ നിബ്ബുതിം പത്ഥയന്തി.

യേകേചിമേ അത്ഥി രസാ പഥബ്യാ,
സച്ചം തേസം സാദുതരം രസാനം;
സച്ചേ ഠിതാ സമണബ്രാഹ്മണാ ച,
തരന്തി ജാതിമരണസ്സ പാരന്തി.

കഥംസു തരതി ഓഘം, കഥംസു തരതി അണ്ണവം;
കഥംസു ദുക്ഖമച്ചേതി, കഥംസു പരിസുജ്ഝതി.

സദ്ധായ തരതി ഓഘം, അപ്പമാദേന അണ്ണവം;
വീരിയേന ദുക്ഖമച്ചേതി, പഞ്ഞായ പരിസുജ്ഝതി.

കഥംസു ലഭതേ പഞ്ഞം, കഥംസു വിന്ദതേ ധനം;
കഥംസു കിത്തിം പപ്പോതി, കഥം മിത്താനി ഗന്ഥതി;
അസ്മാ ലോകാ പരം ലോകം, കഥം പേച്ച ന സോചതീതി-

സദ്ദഹാനോ അരഹതം, ധമ്മം നിബ്ബാനപത്തിയാ;
സുസ്സൂസം ലഭതേ പഞ്ഞം, അപ്പമത്തോ വിചക്ഖണോ.

പതിരൂപകാരീ ധുരവാ, ഉട്ഠാതാ വിന്ദതേ ധനം;
സച്ചേന കിത്തിം പപ്പോതി, ദദം മിത്താനി ഗന്ഥതി.

അസ്മാ ലോകോ പരം ലോകം, ഏവം പേച്ച ന സോചതി.

യസ്സേതേ ചതുരോ ധമ്മാ,

സദ്ധസ്സ ഘരമേസിനോ;
സച്ചം ദമ്മോ ധിതി ചാഗോ,
സ വേ പേച്ച ന സോചതി;

ഇങ്ഘ അഞ്ഞേപി പുച്ഛസ്സു,
പുഥൂ സമണബ്രാഹ്മണേ;
യദി സച്ചാ ധമ്മാ ചാഗാ,
ഖന്ത്യാ ഭിയ്യോധ വിജ്ജതി.

കഥം നു ദാനി പുച്ഛേയ്യം, പുഥൂ സമണബ്രാഹ്മണേ;
യോഹം അജ്ജ പജാനാമി, യോ അത്ഥോ സമ്പരായികോ.

അത്ഥായ വത മേ ബുദ്ധോ, വാസായാളവിമാഗമാ;
യോഹം അജ്ജ പജാനാമി, യത്ഥ ദിന്നം മഹപ്ഫലം.

സോ അഹം വിചരിസ്സാമി, ഗാമാ ഗാമം പുരാ പുരം;
നമസ്സമാനോ സമ്ബുദ്ധം, ധമ്മസ്സ ച സുധമ്മതം.

ഇമം കുമാരം സതപുഞ്ഞലക്ഖണം,
സബ്ബങ്ഗുപേതം പരിപുണ്ണബ്യഞ്ജനം;
ഉദഗ്ഗചിത്തോ സുമനോ ദദാമി തേ,
പടിഗ്ഗഹ ലോകഹിതായ ചക്ഖുമാതി.

ദീഘായുകോ ഹോതു അയം കുമാരോ,
തുവഞ്ച യക്ഖ സുഖിതോ ഭവാഹി;
അബ്യാധിതാ ലോകഹിതായ തിട്ഠഥ;
അയം കുമാരോ സരണമുപേതി ബുദ്ധം...പേ॰... ധമ്മം...പേ॰... സങ്ഘം.

മഹാവഗ്ഗസംയുത്ത അട്ഠകഥാ

ഏകം സമയം ഭഗവാ സാവത്ഥിയം വിഹരതി ജേതവനേ അനാഥപിണ്ഡികസ്സ ആരാമേ. തേന ഖോ പന സമയേന ആയസ്മാ സാരിപുത്തോ മഗധേസു വിഹരതി നാലകഗാമകേ ആബാധികോ ദുക്ഖിതോ ബാള്ഹഗിലാനോ. ചുന്ദോ ച സമണുദ്ദേസോ ആയസ്മതോ സാരിപുത്തസ്സ ഉപട്ഠാകോ ഹോതി.

അഥ ഖോ ആയസ്മാ സാരിപുത്തോ തേനേവ ആബാധേന പരിനിബ്ബായി. അഥ ഖോ ചുന്ദോ സമണുദ്ദേസോ ആയസ്മതോ സാരിപുത്തസ്സ പത്തചീവരമാദായ യേന സാവത്ഥി ജേതവനം അനാഥപിണ്ഡികസ്സ ആരാമോ, യേനാ യസ്മാ ആനന്ദോ തേനുപസങ്കമി, ഉപസങ്കമിത്വാ ആയസ്മന്തം ആനന്ദം അഭിവാദേത്വാ ഏകമന്തം നിസീദി, ഏകമന്തം നിസിന്നോ ഖോ ചുന്ദോ സമണുദ്ദേസോ ആയസ്മന്തം ആനന്ദം ഏതദവോച “ആയസ്മാ ഭന്തേ സാരിപുത്തോ പരിനിബ്ബുതോ, ഇദമസ്സ പത്തചീവര”ന്തി. അത്ഥി ഖോ ഇദം ആവുസോ ചുന്ദ കഥാ പാഭതം ഭഗവന്തം ദസ്സനായ, ആയാമാവുസോ ചുന്ദ, യേന ഭഗവാ തേനുപസങ്കമിസ്സാമ, ഉപസങ്കമിത്വാ ഭഗവതോ ഏതമത്ഥം ആരോചേസ്സാമാതി. “ഏവം ഭന്തേ”തി ഖോ ചുന്ദോ സമണുദ്ദേസോ ആയസ്മതോ ആനന്ദസ്സ പച്ചസ്സോസി.

ബുദ്ധാ നു ഖോ പഠമം പരിനിബ്ബായന്തി, ഉദാഹു അഗ്ഗസാവകാതി.

അനുജാനാതു മേ ഭന്തേ ഭഗവാ, അനുജാനാതു സുഗതോ. പരിനിബ്ബാന കാലോ മേ, ഓസ്സട്ഠോ മേ ആയുസങ്ഖാരോതി.

കത്ഥ പരിനിബ്ബായിസ്സസി സാരിപുത്താതി.

അത്ഥി ഭന്തേ മഗധേസു നാലകഗാമേ ജാതോവരകോ, തത്ഥാഹം പരിനിബ്ബായിസ്സാമീതി.

യസ്സ ദാനി ത്വം സാരിപുത്ത കാലം മഞ്ഞസി, ഇദാനി പന തേ ജേട്ഠകനിട്ഠ ഭാതികാനം താദിസസ്സ ഭിക്ഖുനോ ദസ്സനം ദുല്ലഭം ഭവിസ്സതി, ദേസേഹി നേസം ധമ്മന്തി ആഹ.

അഥഖോ ആയസ്മാ ച ആനന്ദോ ചുന്ദോ ച സമണുദ്ദേസോ യേന ഭഗവാ തേനുപസങ്കമിംസു, ഉപസങ്കമിത്വാ ഭഗവന്തം അഭിവാദേത്വാ ഏകമന്തം നിസീദിംസു, ഏകമന്തം നിസിന്നോ ഖോ ആയസ്മാ ആനന്ദോ ഭഗവന്തം ഏതദവോച "അയം ഭന്തേ ചുന്ദോ സമണുദ്ദേസോ 'ഏവമാഹ ആയസ്മാ ഭന്തേ സാരിപുത്തോ പരിനിബ്ബുതോ, ഇദമസ്സ പത്തചീവര'ന്തി. അപിച മേ ഭന്തേ 'മധുരക ജാതോ വിയ കായോ, ദിസാപി മേ ന പക്ഖായന്തി, ധമ്മാപി മം നപ്പടിഭന്തി ആയസ്മാ സാരിപുത്തോ പരിനിബ്ബുതോ'തി" സുത്വാ-

അപ്പകേനപി മേധാവീ, പാഭതേന വിചക്ഖണോ;
സമുട്ഠാപേതി അത്താനം, അണും അഗ്ഗിംവ സന്ധമന്തി.

യോ പബ്ബജീ ജാതിസതാനി പഞ്ച,
പഹായ കാമാനി മനോരമാനി;
തംവീതരാഗം സുസമാഹിതിന്ദ്രിയം;
പരിനിബ്ബുതം വന്ദഥ സാരിപുത്തം.

ഖന്തിബലോ പഥവിസമോ ന കുപ്പതി,
നചാപി ചിത്തസ്സ വസേന വത്തതി;
അനുകമ്പകോ കാരുണികോ ച നിബ്ബുതോ,
പരിനിബ്ബുതം വന്ദഥ സാരിപുത്തം.

ചണ്ഡാലപുത്തോ യഥാ നഗരം പവിട്ഠോ,
നീചമനോ ചരതി കള്ളോപിഹത്ഥോ;
തഥാ അയം വിഹരതി സാരിപുത്തോ,
പരിനിബ്ബുതം വന്ദഥ സാരിപുത്തം.

ഉസഭോ യഥാ ഛിന്നവിസാണകോ,
അഹേഠയന്തോ ചരതി പുരന്തരേ വനേ;
തഥാ അയം വിഹരതി സാരിപുത്തോ;
പരിനിബ്ബുതം വന്ദഥ സാരിപുത്തന്തി.

അപിച മേ ഭന്തേ മധുരകജാതോ വിയ കായോ.

കിം നുഖോ തേ ആനന്ദ സാരിപുത്തോ സീലക്ഖന്ധം വാ ആദായ പരിനിബ്ബുതോ, സമാധിക്ഖന്ധം വാ ആദായ പരിനിബ്ബുതോ, പഞ്ഞാക്ഖന്ധം വാ ആദായ പരിനിബ്ബുതോ, വിമുത്തിക്ഖന്ധം വാ ആദായ പരിനിബ്ബുതോ, വിമുത്തി ഞാണദസ്സനക്ഖന്ധം വാ ആദായ പരിനിബ്ബുതോതി.

നനു തം ആനന്ദ മയാ പടികച്ചേവ അക്ഖാതം സബ്ബേഹി പിയേഹി മനാപേഹി നാനാഭാവോ വിനാഭാവോ അഞ്ഞഥാഭാവോ, തം കുതേത്ഥ ആനന്ദ ലബ്ഭാ "യം തം ജാതം ഭൂതം സങ്ഖതം പലോകധമ്മം, തം വത മാപലുജ്ജീ"തി നേതം ഠാനം വിജ്ജതി.

ദസകനിദ്ദേസ

തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ ഠാനഞ്ച ഠാനതോ അട്ഠാനഞ്ച അട്ഠാനതോ യഥാഭൂതം ഞാണം. ഇധ തഥാഗതോ "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം നിച്ചതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി, "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം നിച്ചതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി -

കമ്മതോ ദ്വാരതോ ചേവ;
കപ്പട്ഠിതിയതോ തഥാ;
പാകസാധാരണാദീഹി;
വിഞ്ഞാതബ്ബോ വിനിച്ഛയോ.

മയാ ഭന്തേ ഉപ്പന്നോ ചോരോ ന സക്കാ പടിബാഹിതും, സങ്ഘോ പരസമുദ്ദം ഗച്ഛതു, അഹം സമുദ്ദാരക്ഖം കരിസ്സാമീതി.

ആവുസോ മഹാസോണ അഭിരുഹ മഹാഉലുമ്പന്തി.

നാഹം ഭന്തേ തുമ്ഹേസു അഗച്ഛന്തേസു ഗമിസ്സാമീതി യാവതതിയം കഥേത്വാപി ഥേരം ആരോപേതും അസക്കോന്താ നിവത്തിംസു.

ഏവരൂപസ്സ നാമ ലാഭഗ്ഗയസഗ്ഗപ്പത്തസ്സ സരീരധാതുനിചയട്ഠാനം അനാഥം ജാതന്തി ചിന്തയമാനോ നിസീദി.

ഭന്തേ ഏതം പണ്ണഖാദകമനുസ്സാനം വസനട്ഠാനം, ധൂമോ പഞ്ഞായതി, അഹം പുരതോ ഗമിസ്സാമീതി ഥേരം വന്ദിത്വാ അത്തനോ ഭവനം അഗമാസി. ഥേരോ സബ്ബമ്പി ഭയകാലം പണ്ണഖാദകമനുസ്സേ നിസ്സായ വസി.

ആവുസോ മഹാസോണ ഭിക്ഖാഹാരോ പഞ്ഞായതീതി വത്വാ പത്തചീവരം ആരോപേത്വാ ചീവരം പാരുപിത്വാ പത്തം നീഹരിത്വാ അട്ഠാസി.

മഹാസോണത്ഥേരോ പഞ്ചഭിക്ഖുസതപരിവാരോ മണ്ഡലാരാമവിഹാരം പത്തോ, ഏകേകോ നവഹത്ഥസാടകേന സദ്ധിം ഏകേകകഹാപണഗ്ഘനകം പിണ്ഡപാതം ദേതൂതി മനുസ്സേ അവോചും.

അനായതനേ നട്ഠാനം അത്തഭാവാനം പമാണം നത്ഥി, ബുദ്ധാനം ഉപട്ഠാനം കരിസ്സാമീതി ചേതിയങ്ഗണം ഗന്ത്വാ അപ്പഹരിതം കരോതി.

മയം താവ മഹല്ലകാ, ഇദം നാമ ഭവിസ്സതീതി ന സക്കാ ജാനിതും, തുവം അത്താനം രക്ഖേയ്യാസീതി.

കഹം വത്തബ്ബകനിഗ്രോധത്ഥേരോ, കഹം വത്തബ്ബകനിഗ്രോധത്ഥേരോതി പുച്ഛിത്വാ തസ്സ സന്തികം അഗമംസു.

കിം ഥേരോ പിയായതീതി.

കീദിസോ ഥേരോതി.

ധമ്മസകടസ്സ അക്ഖോ ഭിജ്ജതി അക്ഖോ ഭിജ്ജതീതി പരിദേവമാനോ വിചരി.

൜. സമ്മപ്പധാനവിഭങ്ഗ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയവണ്ണനാ

ചത്താരോമേ ആവുസോ സമ്മപ്പധാനാ. കതമേ ചത്താരോ. ഇധാവുസോ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാ മേ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ ഉപ്പജ്ജമാനാ അനത്ഥായ സംവത്തേയ്യുന്തി ആതപ്പം കരോതി, ഉപ്പന്നാ മേ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അപ്പഹീയമാനാ അനത്ഥായ സംവത്തേയ്യുന്തി ആതപ്പം കരോതി, അനുപ്പന്നാ മേ കുസലാ ധമ്മാ അനുപ്പജ്ജമാനാ അനത്ഥായ സംവത്തേയ്യുന്തി ആതപ്പം കരോതി, അനുപ്പന്നാ മേ കുസലാ ധമ്മാ അനുപ്പജ്ജമാനാ അനത്ഥായ സംവത്തേയ്യുന്തി ആതപ്പം കരോതി, ഉപ്പന്നാ മേ കുസലാ ധമ്മാ നിരുജ്ഝമാനാ അനത്ഥായ സംവത്തേയ്യുന്തി ആതപ്പം കരോതീതി.

ഉപജ്ഝായോ മേ അതിവിയ പസന്നചിത്തോ വന്ദതി, കിം നു ഖോ പുപ്ഫാനി ലഭിത്വാ പൂജം കരേയ്യാസീതി ചിന്തേസി.

“കദാ ആഗതോസീതി പുച്ഛി”

ത്വം അമ്ഹേ ഉച്ചാകുലാതി സല്ലക്ഖേസി.

൧൬. ഞാണവിഭങ്ഗ

൧൦. ദസകനിദ്ദേസവണ്ണനാ

ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ

അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ ദ്വേ അരഹന്തോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധാ അപുബ്ബം അചരിമം ഉപ്പജ്ജേയ്യും, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീതി പജാനാതി.

അജ്ജ സത്ഥാ പരിനിബ്ബായതി, അജ്ജ സാസനം ഓസക്കതി, പച്ഛിമദസ്സനം ദാനി ഇദം അമ്ഹാകന്തി ദസബലസ്സ പരിനിബ്ബുതദിവസതോ മഹന്തതരം

കാരുഞ്ഞം കരിസ്സന്തി.

ഏകപുഗ്ഗലോ ഭിക്ഖവേ ലോകേ ഉപ്പജ്ജമാനോ ഉപ്പജ്ജതി അച്ഛരിയമനുസ്സോ, കതമോ ഏകപുഗ്ഗലോ തഥാഗതോ ഭിക്ഖവേ അരഹം സമ്മാസമ്ബുദ്ധോതി.

ഝാനവിഭങ്ഗ

സുത്തന്തഭാജനീയ

അഭിക്കന്തേ പടിക്കന്തേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി.

സതോ സമ്പജാനോ അഭിക്കമതി,
സതോ സമ്പജാനോ പടിക്കമതീതി വുത്തം.

കിന്നു മേ ഏത്ഥ ഗതേന അത്ഥോ അത്ഥി നത്ഥീതി അത്ഥാനത്ഥം പരിഗ്ഗഹേത്വാ അത്ഥപരിഗ്ഗണ്ഹനം സാത്ഥകസമ്പജഞ്ഞം.

ആമിസതോപി വഡ്ഢി അത്ഥോയേവ, തം നിസ്സായ ബ്രഹ്മചരിയാ നുഗ്ഗഹായ പടിപന്നത്താതി വദന്തി.

മയാ പബ്ബജിതദിവസതോ പട്ഠായ ഭിക്ഖുനാ സദ്ധിം ദ്വേകഥാ നാമ നകഥിതപുബ്ബാ, അഞ്ഞസ്മിം ദിവസേ ഉപരിവിസേസം നിബ്ബത്തേസ്സാമീതി ചിന്തേത്വാ "കിം ഭന്തേ"തി പടിവചനം അദാസി.

ഭന്തേ ഏതേ മനുസ്സാ തുമ്ഹാകം കിംഹോന്തി, മാതിപക്ഖതോ സമ്ബന്ധാ പിതിപക്ഖതോതി.

ആവുസോയം മാതാപിതൂഹിപി ദുക്കരം, തം ഏതേ മനുസ്സാ അമ്ഹാകം കരോന്തി, പത്തചീവരമ്പി നോ ഏതേസം സന്തകമേവ, ഏതേസം ആനുഭാവേന നേവ ഭയേ ഭയം ന ഛാതകേ ഛാതകം ജാനാമ, ഏദിസാനാമ അമ്ഹാകം ഉപകാരിനോ നത്ഥീതി തേസം ഗുണേ കഥേന്തോ ഗച്ഛതി.

കമ്മട്ഠാനം നാമ അത്ഥീതിപി സഞ്ഞം അകത്വാ ഗാമം പിണ്ഡായ പവിസിത്വാ അനനുലോമികേന ഗിഹിസംസഗ്ഗേന സംസട്ഠോ ചരിത്വാ ച ഭുഞ്ജിത്വാ ച തുച്ഛോ നിക്ഖമതി.

ആവുസോ തുമ്ഹേ ന ഇണട്ടാ ന ഭയട്ടാ ന ആജീവികാ പകതാ പബ്ബജിതാ, ദുക്ഖാ മുച്ചിതുകാമാ പനേത്ഥ പബ്ബജിതാ. തസ്മാ ഗമനേ ഉപ്പന്നകിലേസം ഗമനേയേവ നിഗണ്ഹഥ. ഠാനേ, നിസജ്ജായ, സയനേ ഉപ്പന്നകിലേസം സയനേയേവ നിഗ്ഗണ്ഹഥാതി.

അയം ഭിക്ഖു തുയ്ഹം ഉപ്പന്നം വിതക്കം ജാനാതി, അനനുച്ഛവികം തേ ഏതന്തി അത്താനം പടിചോദേത്വാ വിപസ്സനം വഡ്ഢേത്വാ അരിയഭൂമിം ഓക്കമതി.

അയം ഥേരോ പുനപ്പുനം നിവത്തിത്വാ ഗച്ഛതി, കിം നുഖോ മഗ്ഗമൂള്ഹോ ഉദാഹു കിഞ്ചി പമുട്ഠോതി സമുല്ലപന്തി.

കിന്നു ഖോ ഏതേ അമ്ഹേഹേവ സദ്ധിം ന സല്ലപന്തി ഉദാഹു അഞ്ഞമഞ്ഞമ്പി, യദി അഞ്ഞമഞ്ഞമ്പി ന സല്ലപന്തി, അദ്ധാ വിവാദജാതാ ഭവിസ്സന്തി.

അഞ്ഞം ഉപ്പജ്ജതേ ചിത്തം, അഞ്ഞം ചിത്തം നിരുജ്ഝതി;
അവീചി മനുസമ്ബന്ധോ, നദീ സോതോവ വത്തതി.

ആലോകിതേ വിലോകിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി.

സചേ ഭിക്ഖവേ നന്ദസ്സ പുരത്ഥിമാ ദിസാ ആലോകേതബ്ബാ ഹോതി, സബ്ബം ചേതസാ സമന്നാഹരിത്വാ നന്ദോ പുരത്ഥിമം ദിസം ആലോകേതി 'ഏവം മേ പുരത്ഥിമം ദിസം ആലോകയതോ നാഭിജ്ഝാ ദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവിസ്സന്തീ'തി. ഇതിഹ സാത്ഥക സമ്പജാനോ ഹോതി. സചേ ഭിക്ഖവേ നന്ദസ്സ പച്ഛിമാ ദിസാ, ഉത്തരാ ദിസാ, ദക്ഖിണാ ദിസാ, ഉദ്ധം, അധോ, അനുദിസാ അനുവിലോകേതബ്ബാ ഹോതി, സബ്ബം ചേതസാ സമന്നാഹരിത്വാ നന്ദോ അനുദിസം അനുവിലോകേതി 'ഏവം മേ അനുദിസം അനുവിലോകയതോ...പേ॰... സമ്പജാനോ ഹോതീതി....

ഭവങ്ഗാ വജ്ജനഞ്ചേവ, ദസ്സനം സമ്പടിച്ഛനം;
സന്തീരണം വോട്ഠബ്ബനം, ജവനം ഭവതി സത്തമം.

സമിഞ്ജിതേ പസാരിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി.

സമിഞ്ജിതേ പഹാരിതേതി പബ്ബാനം സമിഞ്ജന പസാരണേ.

കസ്മാ ഭന്തേ സഹസാ ഹത്ഥം സമിഞ്ജിത്വാ പുന യഥാഠാനേ ഠപേത്വാ സണികം സമിഞ്ജിത്ഥാതി.

യതോ പട്ഠായ മയാ ആവുസോ കമ്മട്ഠാനം മനസികാതും ആരദ്ധോ, ന മേ കമ്മട്ഠാനം മുഞ്ജിത്വാ ഹത്ഥോ സമിഞ്ജിതപുബ്ബോ, ഇദാനി പന മേ തുമ്ഹേഹി സദ്ധിം കഥയമാനേന കമ്മട്ഠാനം മുഞ്ചിത്വാ സമിഞ്ജിതോ, തസ്മാ പുന യഥാ ഠാനേ ഠപേത്വാ സമിഞ്ജേസിന്തി.

സാധു ഭന്തേ ഭിക്ഖുനാ നാമ ഏവരൂപേന ഭവിതബ്ബന്തി.

സങ്ഘാടിപത്തചീവരധാരണേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി.

പുഗ്ഗലപഞ്ഞത്തിഅട്ഠകഥാ

ഏകകനിദ്ദേസ

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ സമയവിമുത്തോ, ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ കാലേന കാലം സമയേന സമയം അട്ഠ വിമോക്ഖേ കായേന ഫുസിത്വാ വിഹരതി, പഞ്ഞായ ചസ്സ ദിസ്വാ ഏകച്ചേ ആസവാ പരിക്ഖീണാ ഹോന്തി. അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ സമയവിമുത്തോ.

അസമയവിമുത്ത

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ അസമയവിമുത്തോ, ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ നഹേവ ഖോ കാലേന കാലം സമയേന സമയം അട്ഠവിമോക്ഖേ കായേന ഫുസിത്വാ വിഹരതി, പഞ്ഞായ ചസ്സ ദിസ്വാ ആസവാ പരിക്ഖീണാ ഹോന്തി. അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ അസമയവിമുത്തോ. സബ്ബേപി അരിയ പുഗ്ഗലാ അരിയേ വിമോക്ഖേ അസമയവിമുത്താ.

കുപ്പാകുപ്പനിദ്ദേസ

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ കുപ്പധമ്മോ, ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ ലാഭീ ഹോതി രൂപസഹഗതാനം വാ അരൂപസഹഗതാനം വാ സമാപത്തീനം, സോ ച ഖോ ന നികാമലാഭീ ഹോതി ന അകിച്ഛലാഭീ ന അകസിര ലാഭീ, ന യത്ഥിച്ഛകം യദിച്ഛകം യാവതിച്ഛകം സമാപജ്ജതിപി വുട്ഠാതിപി, ഠാനം ഖോ പനേതം വിജ്ജതി, യം തസ്സ പുഗ്ഗലസ്സ പമാദമാഗമ്മ താ സമാപത്തിയോ കുപ്പേയ്യും. അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ കുപ്പധമ്മോ.

സത്തക്ഖത്തുപരമ സോതാപന്ന

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ സത്തക്ഖത്തുപരമോ, ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ തിണ്ണം സംയോജനാനം പരിക്ഖയാ സോതാപന്നോ ഹോതി അവിനിപാത ധമ്മോ നിയതോ സമ്ബോധിപരായണോ, സോ സത്തക്ഖത്തും ദേവേ ച മാനുസേ ച സന്ധാവിത്വാ സംസരിത്വാ ദുക്ഖസ്സന്തം കരോതി, അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ സത്തക്ഖത്തുപരമോ.

സോതാപന്ന അധിപ്പായ്യ

സോതോ സോതോതി ഹിദം സാരിപുത്ത വുച്ചതി, കതമോ നുഖോ സാരിപുത്ത സോതോതി. അയമേവ ഹി ഭന്തേ അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ സോതോ. സേയ്യഥിദം, സമ്മാദിട്ഠി...പേ... സമ്മാസമാധീതി. സോതാപന്നോ സോതാപന്നോതി ഹിദം സാരിപുത്ത വുച്ചതി, കതമോ നുഖോ സാരിപുത്ത സോതാപന്നോതി. യോ ഹി ഭന്തേ ഇമിനാ അരിയേന അട്ഠങ്ഗികേന മഗ്ഗേന സമന്നാഗതോ, അയം വുച്ചതി സോതാപന്നോ, സ്വായം ആയസ്മാ ഏവംനാമോ ഏവംഗോത്തോ ഇതി വാതി, ഇതിവാ....

കോലം കോല സോതാപന്ന

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ കോലം കോലോ. ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ തിണ്ണം സംയോജനാനം പരിക്ഖയാ സോതാപന്നോ ഹോതി അവിനിപാതധമ്മോ നിയതോ സമ്ബോധിപരായണോ, സോ ദ്വേ വാ തീണി വാ കുലാനി സന്ധാവിത്വാ സംസരിത്വാ ദുക്ഖസ്സന്തം കരോതി, അയം വുച്ചതി കോലം കോലോ.

ഏകബീജീ സോതാപന്ന

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ ഏകബീജീ, ഇധേകച്ചോ പുഗ്ഗലോ തിണ്ണം സംയോജനാനം പരിക്ഖയാ സോതാപന്നോ ഹോതി അവിനിപാതധമ്മോ

നിയതോ സമ്ബോധിപരായണോ, സോ ഏകംയേവ മാനുസകം ഭവം നിബ്ബത്തേത്വാ ദുക്ഖസ്സന്തം കരോതി, അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ ഏകബീജീ.

സകദാഗാമിനിദ്ദേസ

കതമോ ച പുഗ്ഗലോ സകദാഗാമീ, ഇധേ കച്ചോ പുഗ്ഗലോ തിണ്ണം സംയോജനാനം പരിക്ഖയാ രാഗദോസമോഹാനം തനുത്താ സകദാഗാമീ ഹോതി സകിദേവ ഇമം ലോകം ആഗന്ത്വാ ദുക്ഖസ്സന്തം കരോതി. അയം വുച്ചതി പുഗ്ഗലോ സകദാഗാമീ.